

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAYI: 189

21 KASIM 1978

FIYATI 5 TL

BİRLİĞE GİDEN YOL

EMPERYALİZME KARŞI SAVAŞ MI, DUA MI?

Arap zirvesinin ardından

Önceki hafta Bağdat'ta yapılan "Kararlılık Cephesi" zirve toplantısını izleyen ANKA Ajansı muhabiri Varlık Özmenek YÜRÜYÜŞ'ün sorularını yanıtladı.

YÜRÜYÜŞ'ün 186. sayısında, "Sosyalistler İktidardan Taviz Vermediler" başlığı altında, TÖM-DER Giresun Şube Kongresindeki gelişmeleri özetleyen bir yazı yayınlandı. TÖM-DER Genel Yönetim Kurulu Üyesi ve Ordu Şube Başkanı Aslan Aha arkadaşımız, bu yazıyı da dikkate alarak, Şube Kongresi'ndeki olaylarla ilgili bir açıklamasını YÜRÜYÜŞ'e gönderdi. Aha'nın bu açıklamasını sunuyoruz

TÖM-DER'DE KARIYERİZME YER YOK

ASLAN AKA

9 Ekim Pazartesi günü yapılan TÖM-DER Giresun Şube kongresi ve özellikle Kongre sonrası gelişmeler, sosyalistler için gerçekten düşündürücü olmuştur ve olmalıdır.

Bu nedenle, o Kongre'yi yönetmiş Kongre Başkanı olarak, YÜRÜYÜŞ Dergisinin 31 Ekim tarihli sayısında çıkan "Sosyalistler İktidardan Taviz Vermediler" başlıklı yazıya esas itibarıyla hak veriyorum.

Kongrenin içeriği, esas hatlarıyla YÜRÜYÜŞ'te yazılan gibi cereyan etmiştir. Baştan beri ortada bir yanlışlık olduğunu sezilmekteydim. Ancak kimi TÖM-DER Merkez yöneticilerinin verdiği gerçeğe aykırı ve yanlış formasyon, Giresun TÖM-DER Şubesinin yanlışla sürüklenmesinin en önemli etkenlerinden biri olmuştur. Oysa demokratik kitle örgütündeki bir sosyalistin, ideolojik ve politik merkezinin ve yönlendiricisinin Partî olduğu ilkesini unutmaması gereklidir.

Nitekim, yanlışlığı anladığımda, yetkili kademelerle görüşüp, Kongre'deki yanlışlığın nedenlerini anlatmayı görev bildim. Bu kongre nedeniyle ve kongre üzerinde spekülasyon yapılmaya hiç kimsenin hakkı yoktur ve hele yanlış bilgi ve gerçeğe aykırı istihbarat veren kimi TÖM-DER yöneticilerinin ise hiç hakkı yoktur.

Kongreden sonra olanları gözlemlemem, Kongre'deki yanlışlığı bana bir kez daha ve tüm açıklığı ile anlattığı oldu. Örneğin Kongre sonrası seçilen yeni yönetimim el acele Giresun Demokratik Sol Derneğine taşınması gibi. Yine örneğin, Kongrede seçilmediği halde ve 9.yedeke kaldığı bizzat imzalandığı ve Divanın diğer üyelerine imzalanın Kongre Tutanağı ile saptanan ve ilan edilen Atanur Güneşin'nun kendisini Şube Yöneticisi olarak göstermeye çalışması gibi.

İşçi sınıfının politik hareketiyle ve bu hareketin yöneticileriyle, gerek Türkiye genelinde ve gerekse yerel birimlerde ters düşmenin en ibret verici örneği, Giresun TÖM-DER Şubesi örneğidir.

Dilerim, bu örnekten bir kısım TÖM-DER yöneticileri de ders alsınlar ve yanlışlarını anlayarak özleştirelim yapınsınlar. Kariyerizm tutkusunun, hiç bir zaman TÖM-DER'de burjuvazinin kitle örgütleri için düşüncüdeği planı uygulamasına olanak sağlayacak boyuta ulaşmasına göz yumulmuyacaktır. Bu nedenle TÖM-DER'de KARIYERİZME YER YOK. Ve bu nedenle TÖM-DER'de YANILGILARA GEÇTİ YOK!

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Nesei KOCA-BIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bileni ARTAMLI ● Yönetim: Köknar Sok. 15/8, Kızılay - ANKARA, Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosü: Piyeroli Cad. 21/1, Cemberlitaş-İSTANBUL, Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilcisi: COODIFF 13/2 Square Wisser - 1040 Brüksel/Belçika - Tel: 230 34 72 - Posta Cekisi: 000-1164657-75 ● Abone Kotisulları: Yıllık 200 TL., 6 aylık 100 TL. Avrupa, 6 aylık 250 TL., (20 DM.), Yıllık: 500 TL. (40 DM), Amerika: 6 aylık 325 TL., Yıllık: 650 TL. Avustralya-Japonya: 6 aylık 400 TL., Yıllık 800 TL. ● Posta Ceki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İlan Koşulları: Arka kapak (Renkli) 15.000 TL., Arka Kapak (siyah-beyaz) 12.000 TL. 10 sayıfada sütün santimi: 40 TL., Yayın İntarları % 50 indirilmiştir. ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesliatı ● Kapak: Uğur OKMAN

* Bu ayın başında Irak'ın başkentli Bağdat'ta yapılan Arap ülkeleri zirve toplantısını izledim. Toplantının amaç ve sonuçları üzerindeki görüşlerinizi açıklar mısınız?

* Bağdat'ta ilk kez yapılan böyle bir toplantının amacı, zirve çağrısını yapan Irak Devrim Komutu Konseyi tarafından 1 Ekim'de yayınlanan bildiride şu şekilde belirtildiği:

"Siyonistlere karşı Arap halkının verdiği mücadelede Mısır'ın saf dışı kalması ve Camp David toplantısının sonuçlarının uygulanması halkımız için büyük tehlikeler yaratmaktadır. Arap hükümetlerinin Camp David toplantısı kararlarını uygulamaması için ciddi atılımlarda bulunmaları gerekmektedir. Bu durum karşısında, Irak, Bağdat'ta bir doruk toplantısı yapılıp uygun şekilde beklentidir..."

Irak tarafından yapılan çağrının amacını salt "toplannmak" diye alırsak, amaç bir ölçüde sağlanmış sayılabilir. 2 Kasım'da başlayan ve dört gün süren zirveye Mısır'ın dışında 21 Arap ülkesi katıldı. Bu ülkelerden 11'i zirvede devlet başkanları düzeyinde 9'u Dışişleri Bakanlarıyla temsil olundular. Toplantıya baştan katılmayacağı bildirilen Sudan ise Kahire Büyükelçisini göndermişti. Bu ayrıntıyı, salt "bazı Arap ülkeleri devlet başkanlarını bile göndermedi, önem vermedi" demek için söyleyiyoruz. Ama herhalde katılım frekansını geçen gözden uzak tutulmaması gereken bir nokta..."

* Irak'ın çağrısında, Camp David anlaşmalarına sonuçlarına karşı alınacak somut bir eylem ve önem önerisi var mıydı?

* Pratik geçerliliği tartışmaya götürülürse birlikte vardı. Bunu da iki madde halinde özetleyebiliriz. İki şöyle:

* Irak, siyonist düşmana karşı, askeri kuvvet cephesinin bir parçası veya ileride Irak ordusunun siyonist düşmana karşı hareketi gerebilecek herhangi bir cephe olarak kabul eder. Aynı şekilde, Irak derhal Suriye cephesine askeri kuvvet göndermeyi, düşmana karşı koymayı, halkımızı dize getirmek isteyen emperyalist ve siyonist komploları başağmaz kılmayı görev bilmektedir. Buna dayanarak Suriye hükümetini bu ileride, bu ileride salt atılma önem vermeye çağırır ve düşmanla çarpışmak için cephenin 80 safında yerini alması için Irak ordusuna geçit vermede davet ederiz..."

* İkinci de Irak Devrim Komutu Konseyi bildirisinde şöyle ifade edilmiştir:

"Irak, Mısır'ın uzun yıllardır geçirdiği ekonomik darboğazı gözönünde bulundurarak ve Amplanın ortaklaşa Mısır'ın bu

darboğazı aşılmasında yardımcı olmalarına Camp David kararlarının geçersiz kılınabileceğine inanmaktadır. Irak, maddi olanakları sınırlı Arap ülkelerinin bir fon kurarak Mısır'a mali yardımda bulunmasını öngörmektedir. Aynı şekilde bu mali fon siyonistlere karşı cephe olan, batı, kuzey ve Filistin halkının bağnazlığı ve kurtuluşu için mücadele veren Filistin Kurtuluş Örgütü'ne dahil olmak üzere tüm güçlere yardımda bulunacaktır. Fon ile ilgili olarak tespit edilecek vade için 10 yıl olarak öngörülmektedir. Savaş gereksinimlerine göre bu miktar arttırılacaktır. Bu fonu Irak 1 milyar dolar, Libya 1 milyar dolar, Suriye 500 milyon dolar, Cezayir 500 milyon dolar, Suudi Arabistan 3 milyar dolar, Kuveyt 1 milyar dolar, Katar 500 milyon dolar ve Birleşik Arap Emirliklerinin 1 milyar dolarla katılması öngörülmektedir. Irak bu fondan yıllık olarak Mısır'a 5 milyar dolar, kalan miktar ise kurtuluş için savaşan cephenin askeri ihtiyaçlarına ayrılmayı uygun görmektedir..."

* Zirvenin gündeminde bu öneriler ne oranda yer aldı ve tartışıldı?

* Zirvenin somut bir gündemi olmadı. Daha doğrusu bu sağlanamadı. Zirveden önceki dört gün içinde gündemi hazırlamak için gene 21 Arap ülkesi dışişleri bakanları toplantıları yapıldı. Dışişleri bakanları, zirveye sunulmak üzere "ortak bir çalışma programı" hazırlayacaklardı. Zirvede de bu ortak çalışma programı, ortak bir eylem planına dönüştürülecekti.

* Ortak çalışma programı hazırlamak için yapılan dışişleri bakanları toplantılarında karşılaşılan güçlükler ne oldu?

* Dışişleri bakanlarının toplantıdan önceki gün, toplantı salonundaki masaların etrafındaki sandalyelere ve sahiplerine bakanlar bir de soruyorduk: "Nasıl olacak da buradan ortak bir çalışma programı çıkacak?"

Beri yanda FKÖ, Güney Yemen, Suriye, Cezayir ve Libya'dan oluşan "Red Cephesi" bir yanda da, Suudi Arabistan, Ürdün yöneticileri siyonistleri bulan uzlaşmacı, işbirlikçi kanak...

Bu kanaklardan ilki, bu ileride, zıttıma yaprak gerektirecek Camp David'e "ur" teşhisi koymuştu, Suudi Arabistan ise Camp David'e "nesle" gözyütle bakıyordu, hatıta bunu dediği bile kuşkuyla. Red cephesine göre Sedat "hain" idi, beri kanak ise Sedat'a arka çıkıyordu. Temelde bir kanak antiemperyalist, diğeri emperyalizm bölgesinde işbirlikçisi ve yarıdakçı idi...

Bu tablodan nasıl bir ortak

çalışma programı çıkacaktı da, sonra ortak eylem planına dönüşecekti bu program?...

Sade suya tirit Arap milliyetçiliği bu noktada sapır sapır dökülüyordu...

* Yani zirve toplantıların somut bir gündem oluşturulmadı.

* Evet. 2 Kasım günü Bağdat'taki Cumhurbaşkanlığı sarayında zirve toplandı. Önce bir "Basmil-letirrahma-sairrahim" sonra da Kuran'dan bir ayet okunarak toplantı açıldı. İkinci gün Sedat'a bir heyet gönderildi. Sedat heyeti kabul etmedi. Heyet döndü. Sonuçta Camp David imzacısı Sedat mahkum edilmezken Camp David kınandı...

Sedat'ın mahkum edilmemesi, onun temsilcisi olduğu poftikana da mahkum edilmemesi demektir. O poftikandan sağ da, emperyalist-kapitalist sistemin Ortadoğu uşağılığı idi...

Zirveden sonra yayınlanan deklarasyonda göse batan iki husus vardı: Camp David'e karşı çıkılması, FKÖ'nin Filistin halkının tek temsilcisi olduğu ilkesinin benimsenmesi.

Doğrusunu istemeyiz, bunlar da olmaz ayıp olurdu. Kaldı ki, gerici kanadın bu ilkelere ne derece inandığı ve madk kalacağı da ayrı bir soru işleridir.

* Fehi sonuç sizce nasıl?

* Amerikan patronajındaki emperyalizmin Ortadoğu'daki saldınlanlığı ve yayılmacı emelleri, bu bölgedeki sorunu çok keskin hatlarla belirliyor. Üstüne üstlük Filistin halkı için de sorun, "ölmek ya da olmamak" yakıcılığına.

Eğer zirveye katılan ve "İlmli" diye nitelendirileceğimiz Arap ülkeleri, Arap Birliği sorununu, bu yakıcı çerçevede görece anlayışa yaklaşıyorlar zirve, olumlu bir adım olacaktır. Bunu da önümüzdeki gelişmeler gösterecektir. Yok eğer zirve "İlmliğin" başarısıyla, sonuç olumsuz olacaktır ve bunu da gene zaman gösterecektir.

Bu arada bir noktayı daha belirtirim. Arap ülkelerindeki siyasal ve toplumsal gelişmeler, Ortadoğu sorununun yanısı ve çözümlü ile temelden ilgili. Emperyalizmin tırnak geçirdiği ya da geçirebileceği toplumsal yapılar kaldıkça ne kadar "Arap milliyetçiliği" maraşı söylenirse söylenir, ne kadar işçi Filistin şarkıların okunması okunmasın, mücadele yok... Ayeti kenime okumak da sorunun çözülmediği ortada.

Örneğin, Irak'ta soruyoruz:

- Ne kadar şırtmalı işçi var?
- 1,5 milyon.
- Sendikalı mı?
- Evet.
- Toplu sözleşme, grev hakkı?
- Yok!
- Niçin?
- Biz sosyalist ülkeyiz. İşçi sınıfı mı?...

Geçiyoruz, yazınlar, şirketler, işletmeler... Deniyor ki, "Yüde 51'i devletin, 49'u özel sektördür..."

* Yani özel teğebbüsü teşvik ediyoruzmu?

- Evet.
- Sermaye büyütüyorunuz?
- Evet.
- Hani siz sosyalistsiniz?
- Canım 10 sene sonra kamuylaştırırız.

Büyük sermaye emirtilecek, tekeliler oluşturulacak, ondan sonra sen o "haydi" diyecemsin, büyük buğavazi de sana, "işte geldik gidiyoruz, gen olam Haleb şehri" diyecem...

Son söz şu: Dünyanın her yanında olduğu gibi Arap halklarında da gerici kurtuluşu ve Ortadoğu çözümleri, ilerici hareketlerin gelipserik sosyalizmin safineine varmasıyla mümkün. Zaten mümkün olan birdik yol da bu.

BİRLİĞE GİDEN YOL

ZEKİ KILIÇ

İşçi sınıfı burjuvaziden iktidarı alıp, onu, ideolojik ve politik alanda kesin yenilgiye uğratmaya kadar mücadelesini somut koşulların gerektireceği yöntemlerle sürdürür. Burjuvazinin kesin yenilgisi sağlanmaya dek devam edecek olan bu karşılıklı mevzenmede, taraflardan birisinin her hamlesi, diğeri açısından tehlikeler oluşturmaz.

Amansız ve acımasız koşullar altında sürdürülen mücadele sürecinde tehlikeden söz ederken, önemli ya da önemsiz gibi bir ayrımca yönelmek; karşı taraf bakımından arzulanı ortadan hazırlamaktan öte bir işlev gömmeyeceği gibi, son derece yanlış bir da. Bu nedenle, ancak yakın tehlikeden ya da uzak tehlikeden söz edilebilir. Ve her yalım tehlike, daha sonraki gelişmelerin oluşumunun basamağı yapılmaya çalışılır.

Burjuvazi, işçi sınıfı ve müttefikleri emekçileri ve bütün demokratik kurulları ve kişileri hedef alan faşist güçleri ve örgütlerini yuvalandıkları alanlarda koruyabilmek için terörü sürekli ve artan bir şekilde sürdürmektedir; aynı zamanda demokratik güçlerin mücadele araçlarını paslandırma, giderek bunların kullanılmasını engellemeye yol açacak yeni yasal düzenlemelere başlamaktadır. Egemen çevreler, faşist terörü sürdürmede maocu akımlarla, sözde sol bireysel terörcüleri kullanmakta ve gerekçe yapmaktadır. Diğer tarafta, CHP, yine aynı çevrelerce faşist örgütleri kapatmaması, faşist tehlikeyi gözmezlikten gelmesi ve daha da önemlisi, antidemokratik yeni yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi için giderek artan bir şekilde kullanılmaya devam edilmektedir.

İşçi ve emekçi sınıflar ile demokratik çevreler, her geçen gün bu gelişmelerin yönünü ve hedefini daha çıplak görebilmekte ve değerlendirmeye başlamakta; beliren tehlike karşısında iş ve eylem birliğinin zorunluluk haline geldiğini kavramaktadır. Gerçekleştirilmesinde gecikilmesi gereken ortak iş ve eylem birliğinin kitlelerce aktif talep haline dönüşmesi süreci, içinde bulunduğu özel nedenlerden dolayı gerekeni yapmaktan ısrarla kaçan yöneticileri de, şimdilik lafa veya dar grupsal çıkarları açısından olsa bile hizaya getirmeye, daha uyumlu olmasına zorlamaya başlamaktadır. Bu nesnel gelişmenin oluşturduğu olumluluğu, hızlandırmak mümkündür. Bütün sorun, açıkça görülmeye

kimlerle, ne zaman ve ne şekilde kararlaştırılacağı ile, kararlaştırılacak kurullar içinde hedefe gidecek yolda birliktir yürümeyi sağlamak. Türkiye İşçi Partisi, Programıyla, Demokrasi Bildirgesi'yle, Kongre Kararlarıyla, ortak iş ve güc birliği yapılmasının taktik bir sorun olmadığını başından beri göstermiştir. Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu'nun "Örgütlü Birleşik Güç Yenileme" adını taşıyan kararı ile faşizme karşı ortak iş ve güc birliği yapmanın koşullarını sağlayacak olan ilkeleri, önyargısız olarak yeniden değerlendirmek lazımdır. Özellikle son aylarda ardı ardına başlatılan iş ve güc birliği "çağrılarının" bu doğrultuda yürütülmesi zorunlu olan çalışmalara neler getirildiğine bakmak gerekmektedir. Türkiye İşçi Partisi'nin bu doğrultudaki çalışmalarını izlemek ve yeniden gözden geçirmek, şu temel doğruyu bulmakta yardımcı olabilir: Politik görüşü ile, ideolojisi ile ve bu çerçevede yaptıklarıyla işçi sınıfı ve emekçi kitleler ile demokratik güçlerin mücadelesini kolaylaştırmaya ve sorunlarını çözmeye niyetli olanlar güc ve eylem birliği yapmak yolunda önemli adımlar atarak; bundan, nedeni ne olursa olsun kopmaları kendi kitlelerinden uzaklaştıran, ortak iş yapmayı zorlaştıran tavırların dışlanması ve etkisizleştirilmesini sağlarlar.

Maocu akımlarla, "sol" bireysel terörcüler dışındaki örgütler ortak tehlikeler karşısında iş ve eylem birliğinin en iyi yürütücüsü ve karşılaşılan sorunların en iyi çözüldüsü olmak için başlatacakları özendirci tutumları ve özverili çabalarıyla ancak daha ileri adımlar atabilirler. Ortak iş ve eylem birliği süreci içerisinde, çevrelerinin dağılıp gitmesinden korkmayanlar, içinde yaşadığı "köyün" başkanlığını kaybetmek korkusu içinde olmayanlar, gerçekten savunduğu ideolojinin doğruluğuna ve tutarlılığına inanarak ve bunu yaşama çözümlerine taraf olanlar, korkusuzca aynı iddiaları diğer gruplaşmalarla birlikte iş yapabilirler. Ortak işin kotalarını sağlayacak örgütlenmenin kararlaştırılmasından, yürütülmesine ve sonuçların birliktir korunmasına kadarki süreçte, katılan her örgütü hem söz ve hem de kararı sağlayacak oysa sayısından eşit olarak temsil ettirmek gerekmektedir.

Bugün demokratik güçlerin ortak iş ve eylem birliğini gerçekleştirme yolunda önemli adımlar atılmış, kazanımlar sağlanabilmiş olsa bile, bu süreci olmasın gereken ve mümkün olan hızla tamamlanamamanın olumsuzluklarını açık yüreklilikle dile getirmek, bu olumsuzluklara yol açan özel nedenleri ortadan kaldırmak için eleştiri yapmaktan kaçınmamak gerekir. Sözde birlik çağrılarını yaparak, birliğin gerçekleştirilmesini engellemek, uygulanmadık anlayış, biçim ve yöntemleriyle en büyük darbeyi vuranları eleştirmek, eleştirmekten

öte bu tavırlara karşı birliktir mücadele etmek, faşist tehlikeye karşı birliktir olmak gereği duyan herkesin temel görevidir.

Bu yüzden, son aylarda, özellikle son haftalarda önemli sayılacak yeni kitleleşmeler, yeni dışlama planları ve "önce ben yaparsam benim elimde kalır" mantığı ile yola çıkan grupların platform, güc birliği ve adı artık açıkça söylenemez duruma gelmiş olsa bile ÜDC çağrılarını başlatmış. Bu çağrılarını bir başlayınca veya yapılabileceği öğrenilince, diğerleri cephe, birlik ve platform vb. adlar takarak hemen yeni çağrılarla cevap veriyor. Her defasında, sonuçsuz kalan, dağ fare doğurdu misali bekleneni vermediği için sonuçsuzluğu ile hayal kırıklığı yaratan girişimler olmaktan öte gitmiyor. Böylece, sonuçsuz kalan her girişim, varmamız gereken hedefi kaybetme, şaşırma, anlamını ve özünü boşaltmaktan öte bir işlev görmüyor. Bu olumsuzluğun önemli nedenlerinden biri, burjuvazinin, antifaşist güçlerin ve örgütlerinin saflarına sürekli olarak ektiği ve ekmeğe devam ettiği zaaf tohumları ve dayattığı olumsuz koşullardır. Diğer ise, ilerici sendikal hareketin temsilcisi durumunda olan DİSK başta olmak üzere, diğer demokratik güçlerin ve örgütlerin hâlâ büttünlüyle üstesinden gelemedikleri sapsık ve kariyerist akımların yönetim kademelerindeki varlığı devam ettirmeleridir.

DİSK Yürütme Kurulu, başta genel sekreteri olmak üzere, çoğunluğu temsil gücü olmayan, bir kısmı temsil ettikleri sendikaların başından uzaklaştırılan veya sendikalarını kayıyuma verdirerek parçalanmaya iten kişilerden oluşmaktadır. Yine bu kişilerin büyük bir bölümüne bakıldığında, sendikal yaşamları açısından pek işçi sayılamayacak zikzakları ve olumsuzlukları görülür. Bu durumdaki yöneticilerin çoğunluğunu oluşturduğu bir yönetim, hele önceden işin tarifini yapmamışsa, önderliklerine güven içinde bakmayı ve yapılarını ciddiye almayı zorlaştırmaktadır. Kaldı ki, olumsuzluklar, yalnızca bu özel durumdan da ibaret değildir. Özellikle DİSK adına Genel Sekreterinin güc birliği sağlamak iddiası ile diğer kitle örgütlerine yaklaşım yöntemi ve yeni üçlü kitleleşmesi, olumsuzluğu daha da ciddiye getirmektedir. DİSK Genel Sekreterinin, TÖB-DE'İ içine soktuğu bunalımlı tanınan Gazioğlu ve TMMOB'nin başkanının adına, diğer kitle örgütlerinden TÖT, TÖM-DE ve TÖS-DE'ye dayattığı "Gazioğlu'nu TÖB-DE olarak tanırsanız birliktir davranırız" koşulu ile örgütlerin işçilerine tasalluğu sağlama girişimi karşısında, alınması gereken bir tavrdr.

Yine DİSK'in, düzenlendiğini ilan ettiği "Genişletilmiş Temsilciler Meclisi" toplantısının, sözkonusu yöneticiler tarafından hem kitleden kopuk olmalarını ispatlamak, hem de niyetleri ne olursa olsun, yukarıda belirtilen olumsuzlukları örtmek ve birlik doğrultusundaki önemli adımları etkisizleştirmek üzere, bu önemli toplantının amacından sapılarak bir vitrin gibi kullanılması mümkündür.

Öte tarafta, Dev-Genç daha önce birçok olumsuzlukları olmakla birlikte, kitle örgütlerinin biraraya gelebildiği güc birliği platformunu yeniden oluşturmak üzere örgütlere çağrı yapıyor, fakat sonuçta yine hiç bir olumlu tortu kalmıyor.

Dar grupçu rekabet, son katılan halka ile tamamlanıyor: Diğer TÖB-DE "lideri" Talip Öztürk de TÖB-DE'İ toparlama çağrısını gazetelerde ilan ederek, dramın diğer bölümünü tamamlıyor.

Güç birliği adına, nesnel olarak kitlelerde gelişip etkinleşen güc birliği çabalarını daha ileri düzeylere ulaştırmak için, birliği bozan, atılan olumlu adımları etkisizleştiren ve atılacak ciddi adımların zeminini sulandıran davranışlara karşı mücadele etmek gerekir.

Umarız ki, DİSK Genel Yönetim Kurulu ve Başkanlar Konseyi, binlerce öndü temsilcilerinin karşısına, sınırlı çerçevesi saptanmış, söyle bir karar ile çıkıyor ve bu kararı hayata geçirmek üzere temsilcileri özümsetmek çabası içine girsinler: "DİSK, maocu akımlar ile bireysel terörcüleri ideolojik planda mahkum eder ve işçi sınıfı hareketinin ekonomik, politik mücadelesinin düşmanı sayar; DİSK temsilcilerini ve sendika yöneticilerini buldukları işyeri ve bölgelerdeki tüm demokrasiden yana güçleri ortak iş yapmaya zorlamakla; yapılacak ortak işlere katılacak kurulların herbirinin eşit söz ve oy sahibi olmasını şart sayan bir anlayışla görevlendirir."

İşçi sınıfımızın öndü, militan, demokrat ve sosyalist binlerce temsilcisi, DİSK'in düzenlediği toplantının olumsuzluklarını gidermek için, yapılaş amacını ve sonuçlarını birliktir ele alıp değerlendireceklerdir.

İlerici sendikal hareketin yönetiminin, kendilerine verilen yönetim görev ve yetkilerini kullanmaya ehil olup olmadıklarına en iyi temsilciler karar vereceklerdir.

Hükümet
işler
konusunu
kamuoyundan
kaçıramaz

Dür üncü Beş Yıllık Kalkınma Planının Senato'da görüşülmesi sırasında, Adalet Partisi grubunun işler konusunun gizli oturuna ele alınması için verdiği önerge, CHP tarafından reddedildi. Konunun kamuoyuna yansıtış biçimi, burjuva partilerinin ulusal bağımsızlığa ilişkin sorunları nasıl pazarlık konusu yaptıklarının yeni bir örneği oldu.

AP Senato grubu, ABD tarafından uygulanan silah ambargosu karşısında, MC hükümetince "kapalı" işlerin, ambargonun kaldırılması ve karşılığında 1 milyar 250 milyon dolar ödemesi kaydıyla, yeniden açılmasına ilişkin, MC hükümeti ve ABD arasında 26 Mart 1976'da imzalanan hükümsüz sayılmaması istiyor. AP grubu, konunun gizli oturuma ele alınmadığı takdirde, hükümetin, AP'nin tek tarafı yapacağı açıklamalar yüzünden sorumluluğu altına geçeceği yolu bir de tehdit savurdu!

Ecevit hükümetinin güç duruma baktığını amaçlayan bu girişim, AP'nin, her zamanki demagojik tutumunu ötesinde, kendi sorumluluğunu örtbas etme çabasından başka birşey değil. AP her zamanki ikizlülül politikasıyla, "yavuz hıraklı" yapmaya çalışıyor. Başka hesaplar peşindeydi. Ambargonun kaldırılması "başarı"nı, kendi puan hanesine yazmaya çalışıyor. Daha "akıcı" bir tutumla, işlerin açılması, dar bir satış anlaşmasından çıkarak, daha geniş çapta ekonomik yardım şartına bağlamak istiyor. Bu hesaplar yapılırken de, ulusal çıkarların gözetildiği görüntüsü yaratılmaya çalışılıyor.

Gerçekle, gerek MC hükümeti gerekse Ecevit hükümetinin, ABD'ye karşı ulusal çıkarları korumak diye bir endişeleri olmadı. Her ikisi de, konunun nasıl sürdürülmesi kendilerini çıkarlarına yansıtmaya, bu sorunun cevabının peşinde oldular. Üstlerin saldırları işleri olduğu ve açılması için açık pazarlıklara oturuşu biliyor. Ecevit hükümeti, AP'nin şantajını bahane ederek işler konusunu kamuoyundan gizlenmeye çalışmamalı, hazırlanan yeni "ikili anlaşmaları", gizli oturumlarla değil, açık kamuoyuna önüne getirmeli, bu anlaşmalar TBMM tarafından reddedilmelidir.

Luns Türkiye'den hun'ın görevlerini paylaşmasını istedi.

Uluslararası finans kuruluşlarının birbirini kizleyen beyelerinden sonra geçtiğimiz hafta bu kez emperyalizmin en yetkili temsilcilerinden biri Türkiye'deydi. NATO Genel Sekreteri Joseph Luns geçen Çarşamba günü Ankara'ya geldi.

Luns'un Ankara'ya ziyaretinin en önemli konusu NATO'nun Türkiye'ye yapması tasarlanan ekonomik ve mali yardımdır. Ecevit hükümeti uzun süredir NATO'nun ekonomik yardımını Türkiye ile NATO arasındaki ilişkilerin düzenlenmesinin başlıca koşullardan biri olarak ortaya koymuştu. Mayıs ayında Washington'da yapılan NATO zirvesinde konuşan Ecevit hükümeti bu tutumunu belirtmişti. Bu tutum, hükümetin açıklamalarında, "ekonomiyle savunmanın birbirinden ayrılmazlığı" gibi bir deyimle ifade ediliyordu. Bu, daha açık ifadeyle, Türkiye'nin NATO'ya bağlılığını, NATO'nun Türkiye ekonomisini desteklemesi koşuluyla bağlanması anlamına geliyordu. Ecevit hükümeti, ayrıca Türkiye ekonomisinin desteklenmesi konusunda NATO merkezlerinin bir işareti, emperyalist finans kuruluşlarının da desteğine basılması anlamına geldiğini tasarıyordu.

LUNS KENDİSİ MI TEMSİL EDİYOR?

NATO çevrelerinde Türkiye'ye ekonomik ve mali yardım yapılmasını görüşünü en büyük hareketle desteklediği bilinenlerin başında Genel Sekreter Luns geliyordu. Luns bu görüşünü daha 7 ay önce yayımladığı bir memorandumla ifade etmişti. Washington zirvesinde de Genel Sekreter'e "durumu inceleyen bir rapor hazırlama" görevi verilmişti.

Luns'un Türkiye ekonomisinin desteklenmesini ivedilikle önem taşıyan bir konu olarak görmesi, gerçekte sadece kendi kişisel eğiliminden değil, NATO'nun uluslararası stratejisini çizen en etkin çevrelerin, başta Pentagon'un görüşünü yansıtırdu. NATO'nun daha büyük bir hızla silahlanması, NATO üyesi ülkelerin tek bir merkezde bağımlılığını sıkılaştırılması ve blok politikasının korunmasına en büyük önem veren NATO kurmayları, yapılacak ekonomik yardım, bu amaçların başlıca aracı sayıyorlardı. NATO'nun sağlanmasını, üye ülkelerin kapitalizmin hastalıklarının giderilme-

Ekonomik yardım karşılığında

NATO Türkiye'den İran'ın görevlerini paylaşmasını istiyor

şinden, temellerin korunmasından geçiyordu.

başından yer almasıyla çıkıyor u.

GÜNEYDOĞU'DAKİ ÇATLAK

Bu çerçevede en büyük önem Portekiz ve Yunanistan'la birlikte Türkiye taşıyordu. Luns'un Nisan ayında dedi memorumundanda adı geçener de bu üç ülkedeydi. Bu ülkelerin ekonomik güçlüklerinin yanında, özellikle son ikisinin, NATO'nun aralarında Güneydoğu kanadının iyleleri olmasın önem taşıyor u. NATO'nun Güneydoğu kanadının onarımında son aylarda politik bakımdan önemli adımlar atılır Yunanistan'ın askeri kanada dönüş çalışmalarının hızlanması, Türkiye'ye yönelik ABD silah ambargosunun kaldırılması, Türkiye'eki başlıca Amerikan işlerinin açılması gibi. Fakat bu adımların, her iki ülkenin NATO Merkezlerine ekonomik bağımlılığın da pekiştirilmesi, bu merkezlerle "medyun" duruma sokulmasıyla tamamlanması gerekiyor.

Sorun Türkiye bakımından bir kat daha önemlidir. Türkiye'de ekonomik bunalmın derinleşmesi, hem kısa hem de uzun vadede ama kaçınılmaz bazı çıkış yolları bulabilme için, Türkiye'deki iktidarları başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle işbirliğini geliştirmeye yöneliyordu. Bunun politik sonuçlarının da olması, Türkiye ile sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerin politik işbirliği ve dostluk yolunda hızla ilerleyerek NATO merkezlerinin çıkarlarıyla çatışmaya girmesi kaçınılmazdı. Bu gelişmenin azından bazı ekonomik nedenlerin etkisiz hale getirilmesi NATO açısından zorunluuydu.

NATO Genel Sekreteri Luns'un, Türkiye'ye gelmeden bir gün önce, Milliyet gazetesine verdiği özel bir demeç yayımlandı. Bu demecinde Luns, kendisinden istenen raporu hazırladığını; bu arada, Türkiye'ye yardımın çekinen uluslararası mali kuruluşların "gerekçelerden" olumlu yöndeki "siyasal gerekçeler" uğruna vazgeçmelerini istediğini açıkladı. Luns, raporunun Aralık ayında NATO Bakanlar Konseyi'nde kabul edilmesinden sonra, OECD, AET, IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların yardanlarının artacağını umduğunu belirtti. Luns'un bu açıklaması, 7 büyük uluslararası bankanın Türkiye'nin borçlarını ertelediği haberinin dünya ve Türkiye

İRAN'IN GÖREVLERİNİ PAYLAŞMA

Ancak Luns'un açıklamaların a, Türkiye'ye ekonomik yardım bulunulması yönündeki gerekçelere bir yenisinin eklendiği görülmüştür: Başta İran olmak üzere Ortadoğu'daki gelişmeler. Luns şöyle diyor: "Ortadoğu'daki gelişmeler Türkiye'nin pozisyonunun daha da önemlemesine yol açmıştır." Milliyet de bu sözleri yorumluyordu: "İran'daki olaylar, Ortadoğu'da yeni bir cepherin oluşması (Kararlılık Cephesi sözcüğüyle) ve nihayet Afrika'daki gelişmeler NATO çevrelerindeki kaygıları artırmış, güçlüklerindeki mütefiklere yardım edilmesini gerektirdiğini artırmaya başlamıştır." Associated Press Ajansı'nın Çarşamba günü Brüksel mahreçli yayınladığı bir haberde de, Luns'un Ankara'da, "İran'daki son gelişmeler karşısında NATO ve NATO'nun durumu üzerinde fikir alışverişinde bulunulacağını" belirtiyordu. Bütün bunlar, artık gündeme, Türkiye'nin, İran'daki rejimin yayılmasıyla doğacak boşluğu kapatmak üzere NATO merkezlerine daha sıkı bağlanmasının ve Ortadoğu halklarının karşısına bir tehdit üssü olarak çıkarılmasının geldiğini gösteriyordu.

Ecevit hükümeti, emperyalizmin mali desteğini sağlama bağlayabilmek için, en gerici NATO merkezlerinin kanadına sığınma politikasından medet umarak, zaten çok tehlikeli bir serüveni içine girmişti. Şimdi buna, Ortadoğu'daki emperyalist çıkarların daha sadık bir bekliliği görünür kabullenme tehlikesinin eklendiği anlaşılmalıdır. Böylece Türkiye ile Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler arasında açılan dostluk ve daha yakın karşılıklı güven olanağın ağır bir darbe indirdiği gibi, Türkiye'nin "Üçüncü Dünya" denilen bir, antemperyalist ülkelerle işbirliği de bir kere daha en kararlık bulutların altına sokulacaktır. Bu, Türkiye'nin ulusal bağımsızlığına ve egemenliğine indirilmiş çok ağır bir darbe olacaktır. Bu hesapların en kısa zamanda vazeçilmesi ve NATO merkezlerinin rarıtlık karşı çıkılmasıdır. Bütün ilercii ve yüzveser güçler bu yeni tehlikenin bilincine vararak ulusal bağımsızlığının korunmasında birleşmelidir.

Milliyetçi Cephe partiler uzun süredir ülkede bir "gerginlik politikası" uygularlar. Bu politika daha Milliyetçi Cephe'nin iktidar oluğu dönemde başladı. Gerginlik politikasının amacı, işçi sınıfının politik hareketine ve tüm demokratik güçlere yönelik tehdit ve sindirme kampanyası için elverişli ortamı sürekli ayakta tutmak, devlet kadrolarının faşistleştirilmesini süreci gözlerden saklamak ve faşist terör odakları için gerekli malzeme ve hedefleri keşif ve biçimde sağlamaktır. Milliyetçi Cephe'nin iktidardan uzaklaştırılmasıyla "gerginlik politikası" yeni bir önem ve içermek kazandı. Bu kez amaç, yeni hükümetin iktidardan tutunabilmesini önlemek ve yeni bir Milliyetçi Cephe iktidarının kullanılmasını önlemek, geniş emekçi kitleleri güdümde daha hızlı bir taranmasını ortasını sürüklemek ve yoğunlaşan faşist terör için gerekli ortamı yaratmaktır. "Gerginlik politikası" AP merkezlerinde "sertlik politikası" deyimleriyle ifade ediliyor. Bu politika AP'nin son Büyük Kongresinde de onaylandı.

GERGİNLİĞİN MHP VARYASYONU

MHP, gerginlik politikasını AP'den biraz daha farklı yöntemlerle sürdürüyor. MHP için sorun, yalnızca Ecevit hükümetinin temellerini sarsmak ve faşist terör için gerekli mazeretleri yaratmak değil, aynı zamanda etridi "meşruluğunu" kabul ettirebilmektir. Milliyetçi Cephe'nin iktidardan uzaklaştırılmasıyla, MHP, devlet kadrolarında örgütlenme olanaklarını da yitirme ve kazandığı mevzileri elinden çıkarma tehlikesiyle de karşılaşmıştı. Bu, MHP'nin, kendisine bir sözcü "kitle tabanı" yaratma çabalarının da sekteye uğraması demek olacaktır. Bu nedenle MHP'nin önünde, 1977 seçimlerinde birçok çevrenin gözünü boyama olanagın kazandırma "kitle tabanı" görüntüsünü koruma sorunu da duruyordu. Bu yüzden MHP, klasik faşist partiler gibi, gerginlik politikasına, uygun biçimde zamanlaması "barış çağrılarıyla" tamamlanması yolunu seçti. Amaç, kitlelerin gözünde politik gerginliğin sorumsuzu gibi görünmektir.

İLK UMUTLAR VE DEĞİŞEN KOŞULLAR

Ecevit hükümeti, birçok vadinin yanı sıra, Milliyetçi Cephe partilerinin sürdürdüğü bu gerginlik politikasına karşılık vermeye iddialarıyla işbaşına geldi. Hükümetin iddiası, gerginlik politikasının yürütücülerini bu politikaıyla başbaşa bırakmak ve "ülkenin çözüm bekleyen sorunlarına eğilmek" idi. Bu iddianın arkasında şöyle bir meşad yatıyor: CHP hükümeti, gerici ve faşist partilerin kendisini kitlelerin gözünde başanas gösterme çabalarına alduramaz, öncelikle emperyalist merkezlerin ve tekeli büyük sermayenin güvencine kazanmaya yönelik girişimleri yenelecekti. Böylece CHP hükümeti, emperyalist merkezler ve büyük sermaye ile MC partileri arasındaki bağı kopararak onları güçsüz düşürmeye tasarlıyordu.

Ancak olaylar, tam olarak CHP hükümetinin umduğu biçimde gelişmedi. Birinci olarak, emperyalizmin ve onun yerli işbirlikçilerinin güvencine sağlama girişimleri düz bir yolda ilerlemekte. Bu güçler CHP hükümeti karşısındaki itibarını, çekingen tutumlarını sürdürüyor. Daha de önemli, CHP hükümeti ne kadar bu güçleri tatmin edecek girişimlerde bulunsa da, başta AP ve MHP olmak üzere Milliyetçi Cephe partileriyle olan destek ilişki-

GERGİNLİK STRATEJİSİNDE ŞAŞIRTMA TAKTİĞİNE

lerini koparma niyetinde değİliler.

İkinci olarak, Ecevit hükümetinin, "ekonomik bunalıma" çözüm bulma gerekçesiyle, bunalımın faturasını işçi ve emekçi kitlelerin sırtına yüklemeye yönelik kararları, geniş partilerin eline rahatlıkla sömürülecek güçlü bir malzeme sağlıyordu. Ecevit hükümeti, bu durumda MC partilerinin işçi ve emekçi kitleleri kendi demagojileriyle etki altına almak için bağlantılıklar politik gerginlik stratejisine ağırlık kazandı. Böylece son aylarda, faşist terörün de sistemli biçimde yoğunlaşmasıyla, Ecevit hükümetinin ve CHP'nin de, politik gerginliği sürekli ayakta tutan olayların dışında kalamadığı görüldü.

FAŞİST ODAKLAR AÇIĞA ÇIKARKEN

Ancak son aylardaki başka gelişmeler, MC partilerinin başlattığı gerginlik stratejisinin koşullarında önemli değişiklikler yaratmaya başladı. Gerginlik stratejisi, herşeyden önce, AP ve MHP'nin tutarlı faşist terör

arkasındaki sorumluluğunun gizli tutulabilmesi koşuluna bağlıydı. Gerginlik politikasını kitlelere haklı gösterebilmek, onları etki altına alabilmek ancak böyle mümkün olabilirdi. Oysa son aylarda başta MHP ve yan kuruluşların olmak üzere gizli ve açık odakların, faşist terörün arkasındaki sorumluluğu göğde bit-tirini açıklığıyla ortaya çıkması başladı. Demokratik güçlerin MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması, tüm faşist odakların dağıtılması yönündeki talebinin haklılığı ve ivedilliği kendisini gösteriyordu. Hükümet, bu gelişme karşısında elemesizliğini sürdüremedi, faşist terör odaklarını teşhir edilmeye yönünde kararlı da olsa girişimlerde bulundu.

Bu gelişmeler, gerginlik stratejisi gerici, faşist partiler için tek basına yetmez hale getirdi. Bu stratejinin sürdürülmesinin yanında, artık özellikle, kitlelerin dikkatini faşist terör odaklarından uzaklaştıracak, onların ilgisini burjuva partileri arasındaki kuz çekişmeler arasında oyalayacak bir politika gerekinin vardı. Diğer bir deyişle gerginlik stratejisiyle bir şaşırtma taktiğinin birleştirilmesi gerekiyordu.

TAKTİĞİN İLK UYGULAMALARI

Bu taktiğin en belirgin örnekleri, bu ayın başında Meclislerin olağan toplantılarının başlamasıyla görüldü. Milliyetçi Cephe partileri, parlamentoda, kitlelerin faşist teröre karşı tepkisini olağan toplantıların başlamasıyla yönelik girişimlerini yoğunlaştırdı. Hükümet üyeleri hakkında, sonuçsuz kalacağı biline biline verilen genşürü özerğeleri, Dördüncü Plan'la ilgili tartışmaların bir demagoji bulutuna gömülmesi, bu arada Başbakan'a ve bazı bakanlara yönelik kişisel suçlamaların öne geçmesi, bu politikann ilk örnekleriydi.

Kitleleri şaşırtmaya yönelik propagandanın başlıca amaçlarından biri de, başta MHP ve yan kuruluşlarına yönelik kitlesel tepkiyi olduğu düzeyde tutabilmek, bu tepkinin, hükümeti bu odaklara karşı daha etkin önlemler almaya zorlayacak boyutlara ulaşmasını önlemektir. Böylece, ilgilinin bütün pazara cakışığına karşı, MHP'nin bir "siyasal parti" olarak yine de meşru gösterilebileceği planlanıyordu.

MC partilerinin böylesi bir politikaya yönelmesi karşısında hükümetin tutumu ne olacaktır? Hükümet, faşist odakların üzerini örtme oyunlarını bozacak ve bu odakları kitlelerin gözünde teşhir ederek onları dağıtma yoluna mı gidecektir? Yoksa MC partilerinin şaşırtmaca politikasını, faşist odakları karşı kararız tutumunu sürdürülebilirlik için bir fırsat mı bilecektir?

TALEPLERDEN ÖDÜN VERİLEMEZ

Son günlerde Ecevit hükümetinin, kuruluşunun ilk dönemlerinde olduğu gibi, "ulusal sorunlar" olarak gösterilen ekonomik bunalım, dış ilişkiler ve benzeri gibi konulara dikkatleri çevirmeye çalıştığı görülmüştür. Bu çabalar, MC partilerinin başvurduğu şaşırtmaca politikasının yaratacağı ortamdaki yararlanarak, hükümetin, ekonomik bunalımın yükünü emekçi kitlelerin sırtına yüklemeye, demokratik hak ve özgürlükleri işçi sınıfı ve emekçi kitleler için sınırlı tutma, emperyalizmle birbirlerini geliştirmeye yönündeki girişimlerini hızlandırmaya eğiliminde olduklarını belirtir. Benzer bir biçimde, MHP ve yan kuruluşlarıyla ilgili yapılan açıklamaların olduğu yerde bırakılması, gelecekteki manevralar için bir koz olarak arşivde tutulmasına hazırlanmış anlaşılmalıdır.

Demokratik güçler, burjuva partilerinin işçi ve emekçi kitlelerin dikkatini faşist terör odaklarından, ekonomik bunalımın gerçek kaynağından uzaklaştırma girişimlerine karşı uyarık olmak zorundadırlar. Hükümet her ne pahasına olursa olsun ayakta tutma uğruna bu girişimlere haklılık kazandırmak, sadece faşizmin ve gericiğin işine yarayacaktır. Demokmatik güçler, emperyalist bağışlımlı ve faşist tehlikeye karşı savundukları taleplerinden bir adım bile geri çekmemeli, bunları hayata geçirmek için kitlelerin örgütlü birleşik gücünü oluşturma çabasına hız vermelişlerdir.

faşist yönetime son verdi ama...

TSE'de İLERİCİLERİ CESUR ADIMLAR BEKLİYOR

TSE'nin son Yönetim Kurulu, 1976'dan bu yana Danıştay'da açılan dava ve verilen iptal kararları sonucu, tümüyle yasadışı konuma düşmüştü. Bu nedenle, olağanüstü genel kurulu toplamak üzere Başbakanlık tarafından atanan Geçici Yönetim Kurulu 15 Ekim 1978 günü görev başlandı.

Olağanüstü genel kurul, 8 Kasım'da toplandı. TSE'nin Genel Kurulu, 132 sayılı Kuruluş Yasası ve Organlar Yönetmeliğince belirlenen üç grup delegeden oluşuyor. Meşhuk bilim kuruluşları A grubunda, bakanlıklar ve bağlı kamu kuruluşları B grubunda, Sanayi ve Ticaret Odaları ise C grubunda temsil ediyor. Delege sayısı her genel kurulda saptanan yeni delegelerle sürekli artıyor. Ancak 132 sayılı Yasayla öngörülen, bir gruptaki delege sayısının diğer iki grup toplamını geçmesi koşulu, belli bir denge sağlıyor. Delegeler, temsil ettikleri kuruluşlar tarafından atama yoluyla geliyor, istenildiğinde kolektifçe değiştirilebilirler olamazlar. Böylece iktidar değişikliklerine koşut olarak TSE yönetiminin de değiştirilmesi kaçınılmaz oluyor. Bu anlamda TSE'nin demokratikleşmesi sorunu yasal düzenlemeleri de içeriyor.

AP'LİLER KONGREYİ SABOTE ETME ÇABASINDA

8 Kasım günü yapılan olağanüstü genel kurul toplantısı, beklendiği gibi tartışmalı geçti. 1976 Genel Kurulunun bütün sonuçlarıyla iptal edilmesiyle delegelikleri ortadan kalkmış bazı delegelerin toplantıya atılmamaları ve birkaç kayıtlı delege de henüz salon dışındayken Davan seçimi yapılmaması bahane eden C grubu delegeler, bir AP milletvekilinin öncülüğünde topluca Genel Kurulu yıktı. Daha sonra gene AP milletvekilinin öncülüğünde salona denen grupla birlikte eski Yönetim Kurulu Başkanı Sadı Pehlivanoglu da içeri girer. Milletvekillerinin dokunulmazlığından ve yeteri önlenmemiş olmasından yararlanarak Genel Kurul çabalarını bir süne engelledi.

Sadı Pehlivanoglu, gerçekleştirdiği işi inancsızca, TSE'nin yasal başkanı olduğunu iddia ediyor. Oysa kendisi delege bile değildir. Danıştayın iptal kararını emekçi yönetim kurulu üyelerinin yasadışı oldukları, devlet memuru olmalarına karşın çeşitli sanayi ve ticaret odalarında temsil delege olmalarına dayanıyor. CHP'li delegelerin büyük çoğunluğu siikunet içinde bu şamataya

seyirci bakırken, davanın kararlı tutumu sonucu seçimlere geçildi.

HANGİ ÇALIŞMALAR SÜRÜYÜR?

Yeni Yönetim Kurulu; Başbakanlık, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığundan dört temsilci ile Sanayi ve Ticaret Odalarından iki temsilciden oluştu. Yönetim Kurulunda meşhuk ve bilim kuruluşlarına yer verilmemesi dikkat çekici bir eksiçlikti.

Yeni kurulu, kararlılık üstüne gidilmesi gereken pek çok sorun bekliyor. Geçici Yönetim Kurulunun, yarım bıraktığı işlerin tamamını haybirtmeklinin tamamlanması sorunu. Tüm faaliyetlerin yürütülmesi durumunda olan Genel Sekreterin hald değiştirilmesini kolaylıkla açıklanabilir nedenleri olmasa gerek. Kadroları silme faaliyetleri bazı bölümlere, "çalışmalar durdu" kaygısıyla dohulanmadı. Ne böylece iyiyetli Soruyoruz: Özellikle son bir yıldır TSE'nin faaliyetleri nasıl yürüyor, ya da daha doğrusu, yürüyor muydu? Bazı firmaların mamüllerine deneye yapılmaksızın Kalite Belgesi verildiği doğru mu? Sürekli işçilerin kadrolara karşın, bazı kamu kuruluşlarının şikayet konusu başvurularının aylarca cevap beklediğini saptamak zor mu? Laboratuvarlarda milyonlarca lirahik cihaz bozuk, kullonlması duruma geldiği "çalışmalar sürdürülmüyor"ün işaretini mi?

BR BİRLEŞMİŞ MİLLETLER RAPORU

UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı) uzmanları TSE'ye ilişkin raporunda şöyle vurgulanıyor:

"TSE tizlik ve yöneticilerini inceleyen bir kısım, belirlenmiş çalışmaların karşılığında alınacak ücretlere yavaş yavaş sürekli göndermeler karşısında gışmaktan kendini alamamaktadır. Bu durum okuyucuda; TSE beşleme bölünmüşünü, sunduğu hizmetler çok, bu hizmetler karşısında almaya tasarladığı ücretlere ilgili olduğu yolunda bir izlenim yaratır niteliktedir."

Geçtiğimiz günlerde gazetelerde açıklanan eski yönetimin kurulu üyelerinin kişisel harcamalarındaki yolsuzlukların konunun yalnız bir boyutu, ilk bakiştı farkedilen bölümdü. TSE'nin kamu yararına gerçek işlevine kavuşması için, faşist yönetimin uzaklaştırılması önemli bir adım düş kuzusu. Ancak yeterli değildir, bundan sonra da cesur ve kararlı adımlar gerekir.

Kredi muslukları neyin karşılığında açılıyor?

Hükümetin, borç eretmeleri ve "taze para" sağlanması yolunda uluslararası finans kuruluşları nezdinde yürüttüğü girişimler bir süredir aksamaya uğramıştı. Çeşitli uluslararası kuruluşlar tarafından önceden yapılan taahhütlerini yerine getirmediği ya da geciktirdiği görülmüştü. Bu gelişme, uluslararası finans kuruluşlarının, Türkiye'nin ekonomik durumu karşısında düşüklükleri olağanüstü endişelere bağlanıyordu. Bu engelleri aşmak üzere Maliye Bakanlığı Merkez Bankası aracılığıyla önceki ay sonunda 213 uluslararası bankayla olan borçları yeni bir düzenlemeye bağlamak için bir girişimde bulunmuştu.

Bu girişimin olumlu sonuçlar vermeye başladığı, son günlerde belli oldu. Merkez Bankası'nın teklifi, Türkiye'nin sürerleri dolduğu halde ödeyemediği 2 milyar 200 milyon doları DCM, 426 milyon doları da banker borcu olan toplam 2,5 milyar dolarlık borcu eretlenmesine ilişkin. Bu teklife, geççimiz bayram günleri içinde teleks notaları biçiminde cevaplar gelmeye başladı. Sözü edilen 2,5 milyar dolarlık borcu yüzde 30'unu sahip bulunan 7 büyük bankanın borçlarını konsolide edilmesini kabul ettikleri, bayramdan önceki haftada açıklanmıştı.

Önce 7 büyük bankanın, daha sonra geri kalan alacaklı bankaların büyük bir çoğunluğunun, Türkiye'nin borçlarının eretlenmesi konusunda olumlu yanıtlarının alınması, döviz darboğazının aşılması konusunda birikmeye başlayan umutsuzluk bulutlarını yeniden dağıtmaya başladı.

Bu sonucun elde edilmesini sağlamak için Ecevit hükümeti bazı ön girişim ve taahhütlerde bulunmuş mudur? Olumlu yanıtların, önceki hafta Türkiye'yi ziyaret eden IMF ve Dünya Bankası heyetleriyle yapılan görüşmelerle bir ilgisiz var mıdır? Varsa, Hükümet iç ekonomide hangi yeni girişimlerde bulunacağı konusunda emperyalist kuruluşların temsilcilerine güvence vermiştir?

Türkiye'nin ilericî kamuoyu, bu soruların en açık biçimde yanıtlanmasını bekliyor. Ekonomik bunalımın aşılmasını "ulusalsal" bir sorun gibi göstererek, emperyalist kuruluşlarla yapılan anlaşmalarla emekçi halkın üzerinde ki ağır yükü daha da artırma girişimlerine karşı sessiz kalınmayacağı bilinmelidir.

İşte Türkeş'in itirafı:

Güney ilçeninde durum

MHP DOSYASI

9 **Kasım:** Adam öldürme teşebbüs suçundan 14 yıl büküm gıyen ve Yarığ'dan çekilen sahte telgrafta tabiiyesi sağlanan İTBF öğrencisinin 1976-77 yıllarında Hatay Ülkü Derneği başkanlığı yaptığı saptanmıştır.

10 **Kasım:** Ankara Karşıyaka mezarlığında bir grup UGD'li, 21 devrimcinin mezarını tahrip ederek, bazı mezarların üzerine "Başbuğ Türkeş" yazdırdı.

12 **Kasım:** Bayramlaşmak üzere Adana'nın Kozan ilçesine Gazî köyüne gelen CHP Adana Milletvekili İsmail Hakkı Öztoran'a Kamışobas köyünden özel olarak getirilen bir grup MHP'li saldırı ve çeşitli tehditler savurdular.

13 **Kasım:** "Davadan dönenleri" vurdukları saptanan bazı UGD'lilerin, Ankara Emniyet Müdürlüğü tarafından yakalandığı ve sorgularının yapıldığı bildirildi.

15 **Kasım:** MHP İl binası yakınında Ticaret Lisesi öğrencisini öldüren kişi kişinin olaydan hemen sonra MHP İl binasına sığındığı bildirildi.

Ankara'da DPT'de çalışan bir kişi öldürüldüğü tespit edilen bir UGD'li yakalandı.

Aydınliktever teminde bir süre önce meydana gelen olayda öldürülen bir kişinin, arkadaşları tarafından "davadan döndüğü" için öldürüldüğü açıklandı. Olayın geçiği saptanan evin çevresinde bir tabanca ile, tahrip gücü yüksek 4 patlayıcı madde bulundu.

16 **Kasım:** Adana'nın Yumurtalık ilçesinde, ruhsatsız tabanca taşıdığı ve rastgele ateş ettiği saptanan MHP İlçe başkanı tutuldu.

Buca'da iki ilse öğrencisini geçen yıl buçakla ağır yaralamaktan sanık Buca ÜOD eski başkanı, tutulanak cezaevine gönderildi.

"Komando kampları adı verilen mahallerde gençlik kolları çeşitli sportif ve kültürel faaliyetlerde bulunuyorlar. Bu arada kendilerine judo da öğretiliyor. Komünistler, memleketi sahipsiz sanıp da sokak hakiniyet kuramazlar. Onların anlayacağı dilden konuşacak memleketçi, milliyetçi çocuklarımız vardır. Bunun için gençlerimizi, mücahedececi olarak yetiştiriyoruz. Gençlerimiz memleket vazifelerine hazırıkları bulunuyorlar, bulunacaklardır."

Gestapo'nun Türkiye'deki adanını Alparslan Türkeş tarafından söylenen bu sözler, İhan Darende'de "İhan" kaleme aldığı "Türkiye'de Milliyetçilik Hareketleri" adlı kitapta yer alıyor.

Gene aynı kitapta "solcu ve marksist kafacları tedirgin etmesin diye milletten büyük çoğunluğu için günün kaynağı" olan ve "ülkücü

gençliğin gözi değil açık olarak fikri ve bedeni eğitim gördüğü", "iç ve dış düşmanlarımıza karşı Türk gençlerinin daha şuurdu, daha uyanık, daha tedbirli ve daha mücahedececi yetişmeleri maksadı ile kurulan" bu kampların "sol basın tarafından oldukça idfuralara maruz kaldığı" söyleniyor.

Bugün devlet arşivlerinden çıkartılarak yayımlanan ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan rapor, "sokak bakımiyeti kurmak için", daba doğrusu yüzlerce ilericinin, demokrat kanına girmek için kurulan bu kampların iycüzünü ortaya koyuyor.

Rapor bir olguyu daba gözler önüne seriyor: Darendeliolu gibi MHP'nin paralı kalemsöhrlerinin gerçekleri gözderden irak tutmak için harcadıkları güünc çabayı. Aynı çaba bugün MHP avukatlığını üstlenenlerde daba da güüncleşiyor.

Deutsche Volkzeitung 'Ecevit Hükümeti faşist terörü durdurma vaadini yerine getirmede'

Türkiye'de faşist terörün gün geçtikçe daba arzun boyutlara ulaşması ve Ecevit hükümetinin bütün bunlar karşısında hareketsiz kalması, dünya ileric dabinasında da değeriendiriliyor. Yapılan yorumlarda "Ecevit hükümetinin vaadlerini yerine getirmediği" ne değeriiniliyor ve MHP nin terörün kaynağı olduğu belirtiliyor.

Almanya'da yayımlanan Deutsche Volkzeitung gazetesinde 19 Ekim tarihinde "Türkiye: Örgütü Terör" başlıklı bir yazı yer aldı. Yazıda Türkiye İşçi Partisi'ni yedi sosyalistin katledilmesi olayı anıldıktan sonra şöyle deniyor: "Bu öğreç katkama meydana gelen tek olay değildir. Uzun süreden beri Türkiye örgütü bir terörün arnasına haline gelmiştir. Bu yılın başından beri 600 ölümlü olayı vadede Eylül ayında 138 ölümlü olay meydana geldi. Eder, kahvehaneler ve açık yerler kuruntularına, ya da burardara saatlı bombalar yerleştiriliyor. Hemen hergün haldırılmalarda, insaflatlarda kurşunklanmış kurbanların cesetleri bulunuyor."

Deutsche Volkzeitung gazetesinde, terörün kaynağında MHP ve yan kuruluşlarının bulunduğunu da belirtiyor ve bu konuda şöyle diyor: "Bütün bunlardan çıkan sonuç, MHP'nin terörün baş sorumlularından biri olduğudur. Türkeş'in yönettiği parti, askeri eğitimi urucu birlikler yetiştiriyor ve bunlar kendilerini "bozkurtlar" olarak tanıtırıyor. (Faşist bozkurtlar aynı zamanda Federal Almanya'daki Türk işçilerin arasında da faaliyetlerini buluyorlar.)"

MHP'nin hükümet ortağı olduğu MC içinde hükümet kadrolarına da büyük ölçüde yerleştiğinin belirtildiği yazıda, Ecevit hükümetinin faşist teröre karşı başarısız kaldığı belirtiliyor ve şöyle deniyor: "Büent Ecevit bu yılın başlarında başbakan olduğunda zaman, faşist terörü sona erdireceğini söz verdi. Ancak Ecevit hükümeti kendinden beklenenleri yerine getiremedi. Gerçi birkaç MHP'li katil ele geçirildi ve bu partinin lokallerinde aramalar yapıldı ama, bu geniş ölçüde bir sonuç vermedi." Yazıda ayrıca Ecevit hükümetinin demokratik gülere de baskı yaparak kendi durumunu güçsüzleştirdiği belirtiliyor.

Malatya'da MHP yitirdiği tabanını geri kazanmak için saldırıya geçti

Faşist Partinin Güney ilçenini oluşturulan Sivas, Malatya ve Elazığ bölgelerinde son günlerde için gelişmeler oldu. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in olağaniستی kurultayda konuşmasından sonra yaşanan olaylar ilginçti. Daba ilginç olanı CHP Malatya İl Başkanı Niyazi Ergin Gökye'nin olağaniستی kurultayda divanı başkanı olması idi. Bu, CHP çevrelerinin Malatya'ya gösterdiği özel bir ilgiğden dolayımıydı, anlaşılamadı. Anlaşılan, bir şey varsa faşist terörün CHP'ye yönelttiği saldırılar idi. CHP Malatya İl Haysiyet Kurulu üyesi Erdoğan Gökbulut'un ağı yaralanması da konuşma sonrasına rastlıyordu. Fakat yayılan söylentiler, Erdoğan Gökbulut'un kadın meselinden veya servet sahiplerinin icra avukatlığını yapması olayından dolayı öldürüldüğü idi. Faşistler tarafından yayılan kasıtlı söylenti faşist demagogilerin ve örgütünü ne kadar etkili olduğuna gösteriyordu. İlin için tarafı, bu dedikodulara kanalarak CHP'li olması idi. Gerekeç ise, Erdoğan Gökbulut avukatı ve ortağı AP'liydi. Bu olayın politik olmadığının kanıtı gibi gösteriliyor.

Olay, bu demagogiler sonucu halk arasında yankılanmadan kapandı gitti. Fakat çok ilginç bir tartışma Malatya Baro'sunda devam etti. Malatya'da Belediye Başkanlığına bakan MSP'li Nacl Şavata'nın MSP İl Başkanı olan akrabası avukat, kehanette bulunan önlümezdeki günlerde daba birçok avukatın Malatya'da öldürüleceğini söyledi. Bu neye dayanıyordu? Bir varsayım mıydı?

Bu iddia ya da tehdidin dayandığı temel, MSP'nin MHP ile ilişkileri idi. Malatya'da artık çok çıkan MHP'li ve UGD'li bozkurtlar, MHP'li gençlik örgütü olarak kullandıkları MTTE'de toplanıyorlar ve önemli birçok toplantılarını orada yapıyorlardı. Hamit Fendoğlu'nun öldürülmesi ile gelişen olaylar sırasında faşistler bir "hata" işlemler, MSP'li olarak bilinen kişilerin dükkanlarını da yağmalanmışlardı. Bu, MHP ile MSP'nin arasını açmıştı. Bu ilişkilerin yeniden kurulması gerekliydi. Kurulan faşist ilçenin Malatya ayağında gelişen olaylar büyüdü. Faşizm yalnız kalacağı hissettirdi anda taban araması yoğunlaştıyordu ve diğer sağ partilerin ittifak merkezi haline geliyordu. Nitekim 11 Aralık 1977 seçiminde Malatya Belediye Başkanlığı seçimleri için bütün sağ partiler birleşmişlerdi.

Faşistlerin kendi "tabanlarının" nasıl korktuklarını Malatya'nın emekçi halkı da gördü.

Ama değeriendirmedi. 4 Kasım akşamı CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in olağaniستی kurultaydaki konuşmasının TV'deki yayını tam ortasında birden bire tinn malatyada elektrikler kesiliverdi. Az sonra silah sediti ve postamalar duyuldu. Bu MHP'nin kendi güçsüzlüğünün ve zavallılığının yansımasıydı. Malatya'nın diğer Doğu illerinden farklı il merkezinde işçilerin sayıca fazla olmasıydı. Bu, anti-faşist potansiyelin gücünü artırıyordu. Fakat bu potansiyelin henüz örgütlenememiş olması, faşist saldırganların pervasızlığını artırıyordu. Bilinçsiz başkaldırların kolay sindirileceğini faşist parti biliyordu.

Son zamanlarda MHP, deşifre olan kadrolarını yenilemeye çalışıyor. Faşist ilçenin Elazığ ayağında yetişmiş profesyonel mültanları Malatya'ya getiriyor. Demagogilerle aldatıldığı 15-16 yaşındaki gençleri yetiştiriyor. Yaşlanmış kadrolarını geri çekiyor. Ülkü Ocakları'nın eski Malatya Şube Başkanı, sanat okulu öğretmeni Kemal Deniz'in artık geri planda kalması ve "hareketi" dışardan yönetmesi bunun bir örneğidir. Kemal Deniz'in artık MHP'ye veya UGD'ye değil, MTTE binasına gidip geldiği görülmüyor.

Malatya'da faşist provokasyon ve tahriklerin son örneği de, geçtiğimiz günlerde Akçağdağ rajında, Teslim Töre'nin oğlu Hasan Töre'nin vurulması oldu. Stajyer bir hakim de Hasan Töre ile birlikte vuruldu. Stajyer hakim MHP'li olduğu biliniyordu, ancak yaygın olarak tanınmayan bir kişiydi. Hedef Teslim Töre'nin oğlu, fakat faşistler kafa bulandırmaya devam ederek, hedefin stajyer hakim olduğunu yaymaya devam ettiler.

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in olağaniستی kurultaydaki konuşmasını CHP'lier nasıl hayata geçiriyorlar? Bir de buna bakmak gerekıyor. Malatya Sümerbank Mensucat Fabrikası, 3000 işçi kapasiteli. Çalışan işçi sayısı 2300-2500 kadar. Türk İşçi e bağlı TEKSİF sendikası İsyerine hakim durumda. Geçtiğimiz haftalarda işçi alımı konusunda sendikada ve fabrikada ilginç olaylar yaşandı. MC döneminde fabrikaya faşist oldukları için alınmayan kişiler bu dönemde alınıyor. Sendika yönetiminde ise CHP'li ve ileric işçiler vardı. Hatta sendika başkanı Mubarram Karakaplan CHP Malatya İl Yönetim Kurulu üyesiydi. İsyeri baştemsilcisi "CHP'den daba uerde olduğunu" söyleyen bir iş-

çiydi. Fakat sendika yönetimine sözü geçen kişiler değil, CHP ve sağ partiler oldu. Bunun ilginç örneği 1977 yılında yapılan grev ve imzalanmış toplu sözleşme görüşüldü. Bu zamandan 3 gün önce imzalanmış, 3 yıllık süre kapsayan ve toplam 115 TL. y. İçeren bir toplu sözleşmeydi. O zaman da aynı sendika yönetimi işbaşındaydı. Geçmişte de aynı sendikacılığın ilginç örneklerini veren yönetim, bugün de aynı ilginç örnekleri veriyor. Daha ilginç olan ise DİSK TEKSTİL sendikasındaki 3 kişinin geçtiğimiz baharda Malatya'ya gelmeleri ve Türkiye İşçi Partileri ile yaptıkları görüşmeler ve bunun sonucunda, artık DİSK TEKSTİL'in Malatya'da var olduğunu söylemeleri ve daha sonra Türkiye İşçi Sendikası Başkanı Mehmet Karakaplan ile görüşmeleri oldu. Malatya TEKSİF Sendikası Başkanı'nun "Eğer DİSK kurulacaksa bunda ben de varım" demesi ilginçti. Fakat daha da ilginç sendikada işçiler ile konuşması sırasında "Ben DİSK" e karşıyım, DİSK

iktin oluyor" demişti.

Fabrikada işçiler arasında alevisinli ayrımı yaratan bu sendika yönetimi oldu. İşçiler arasında dağ köylüsü ve bağ köylüsü ayrımını yaratan da sendika yönetimi oldu. Sendika yönetiminde bulunanların çoğunluğunu İlerici diye bilinen kişiler oluşturuyordu. İşte bu yönetim fabrikaya işçi alımı sırasında gene ayrımları gözetecek 40 kadar MHP'liyi imtihan komisyonundan geçirtti. Kendi yönetimine karşı oluşan muhalefeti ise çeşitli bölünme ve ayrılıkları kullanarak bozmayla, parçalamaya çalıştı. İşçilerin sınıf bilincinin yetersizliği oyunları daha kolay hale getiriyordu.

Sendika yönetiminin hesaplarını bir başka ilginç yönü de, DİSK'in Malatya'ya gelemeceği besabığı. DİSK'in sınıf sendikacılığı ilhallerinden uzaklaşacağı, örgütülü bulunduğu fabrikaları sınıf sendikalarına kapardığı ve Doğu İlerici açılmaya çağırıyor. DİSK TEKSTİL sendikasının görevlendirildiği kişiler Malatya'ya gelmiş amacının seçim takvimi olduğunu biliyorlardı.

Gerici ve faşist partilerin sınıf sendikacılığında korkutulanın temel nedeni Doğu Anadolu'da mücadelenin sınıfı tabana oturma, alevisinli gibi yapay ayrımların ortadan kalkacağı ve kendi çıkarlarını zedelemesiydi. Fakat CHP'nin Malatya'daki yöneticilerinin de aynı korkuyu paylaşmalarının nedeni vardı. Milletvekiliği hesapları ile işbaşına gelen bir yönetim nasıl faşizme karşı mücadele verebilirdi? Oldukları ve yapılanın üyelerine nasıl sahip çıkabilirdi? Olanüstü kuruluşa Malatya İİ başkanını devran başkanı olmasın anlam kazanmaktaydı. CHP'nin söylediği ile yaptığını ayrı ayrı şeyler olduğunu ilginç bir kanıttı.

Ya CHP Elezâz İİ Yönetim Kurulunun toptan istifasına ne demeliydi? Bu konuda biraz fazla "açık" davranışlar ve CHP'nin Elezâz İİ güden çıkarıldığına açıkça söylemişlerdi. Fakat Malatya için bu sözkonusu değildi. Malatya yöneticileri mücadelenin ortadaydı. Bir devran başkanlığının gelişen olaylar içindeki yüküsi büyüdü. Örgütsüzlüğü, örgütle birlik ve beraberliği sağlayamaması ve insan hayatını hiçe sayarak konuşmanın neler malolacağını hesap etmemenin sonuçları ve demokrasiden yana olan güçlerin zaafa uğramasına neden olacağını anlamamın, bilmememin sonuçlarıydı. Konuyu bilmeyenler hâlâ soruyorlar: "Erdogan Gökbulut" a neden saldırdı, neden öldürülmek istendi. Üstelik ortığı da AP'liydi."

DEMİREL

ŞABAN ERİK.

Başbakan Ecevit, emniyet teşkilatının bir raporuna dayanarak, MHP güdümündeki ülküçülerin ülkeyi altüst eden faaliyetlerinden dolayı Demirel'i sorumlu tuttu. Bunun üzerine Demirel küpeler bindi, ipe sapa gelmez laflar etti.

Aslında, Ecevit'in İleri sürdüğü hususlar öteden beri bilinen ve sık sık dile getirilen şeylerdir. Ancak, alemi kör ve sersem zanneden Demirel, akıncı, sanan altından su yürütmesine devam edip gitmiştir.

İçinde bulunduğumuz şu zor dönemde, Demirel'in nemelem bir politikacı olduğunu iyice anlatmakta yarar var.

Demirel, siyasete atıldığı günden beri en bayağı yutturmacılara, en bayağı yalanlarla, en bayağı demojonilerle iş görmeye çalışmıştır. Türü çeşitli hokkabazlıklarda halkı politik yanlışlara sürüklemek için çok kaba bir şarkur-nazı kesilmişti başımıza.

Bugün insanları birbirini yiyen bir millet haline gelişimizin vebali olduğu gibi onun boyuna dolanmaktadır. Yaptıklarının hesabını sormak üzere yalancısı ciddi şekilde yapıpıkla, işin altından katliyen kalkamaz.

Demirel, ilkinin kaderine hülloerdiği sürece, akıldışı bir tutumda, kendi burununu doğrultusunda hareket etti hep. Hiç bir uyarıya, hiç bir eleştiriyeye kulak asmadı. Dünyanın nereden gelip nereye gittiğine zarrae dikkat etmeden, Türkiye'deki devrimci harekati durdurmayı amaç edindi. Oysa, bir toplum için, sosyal gelişme doğrultusunda vardığı noktadan, geriye dönmesi yoktur. Ama bunu Demirel'e anlatmak mümkün değildi. O nedenle, devrimci hareketleri, buna bağı olarak birinçli işçileri, İlerici aydınları, öğretmenleri, öğrencileri düşman ilan etti. Solculara karşı kin, yalan, iftira, küfür saçan mozalak kafalı adamları topladı çevresine. Onun bu tutumunu üzerine, karanlık işler çeviren, bir takım devlet dışı güçler peydahladı ortalka. Bazı yörelerde ve okullarda faşist yuvaklar kuruldu. Sağcılık alabildiğine azdı. Memleketlere adam öldürme çabı açıldı. Ortalka korku ve yığınak salınak için, sıra sıra, çiçeği burnunda gençler öldürüldü. Kara kasabeden saldırların ötesinde, malı kasabeden, yakıp yıkan saldırlar da aldı yürüdü. MC döneminde inadına Türkiye'le işbirliği yapıldı. Böyle böyle memleketin havası zehirlendi, insanlar arasında derin uçurumlar açıldı. Ve güde güde, can ve mal güvenliği, dilgince ve karnez özgürlüğü çöçene çöçene, bugüne varıldı.

Şimdi, Demirel, muhalefetin başı olarak, sıkılmadan politika yapıyor: "Ülke yangın yerine döndü, 850 vatandaşımız hayatını kaybetti..." Utanmazlığın bu kadar görülmemiştir.

Demirel'in fikri yapısı demokrasiyile bağdaşmaktadır. O kör bir zihniyetle kapitalizmi putlaştırılmaya çalışmaktadır. Bu nedenle de ülke üzerinde rejim tartışması kabul etmemektedir. "Türkiye kapitalist rejim içindedir, ve kıyamete kadar o rejim içinde kalacaktır. Eğer kapitalizme karşı çıkılırsa, demokrasiyile, özgürlüklere, insan haklarına ve ülkenin geleceğine karşı çıkılmış olunur..."

Aklı başında bütün siyasetçilere ve hukukçulara göre, burjuva demokrasisinde devletin bir doktrini yoktur. Nitekim, bizim Anayasamızın niteliği de "demokratik hukuk devleti"dir. Normal halde, bu demokratik hukuk devleti içinde, kapitalist ve işçi sınıfı partileri, kendi görüşleri doğrultularında iktidara olmağa çalışırlar. Bu böyle olmaz da, meydana sadece kapitalist görüşlü savunan partiyeye ya da partilere bırakılırsa, Anayasamızın öngördüğü demokratik hukuk devleti olmaksızın, düpedüz kapitalist devlet okunur. Böyle bir devletin adı ise faşizmdir.

Diğer iddialara gelince, nasıl insanlar hakkında kendi sözlerine bakılarak değil de yaptık-

ları işlere göre yargıya varılırsa, toplumsal düzenler hakkında da, o düzenin savunucuları tarafından söylenen sözlerle değil, ortaya serdiği durumlarla bakılarak hüküm verilir. Oza yerde açık bir gerçek var: Kapitalist düzen içinde üzerimize yığılan sosyal ve ekonomik sorunların altından beri türlü kalkamıyoruz. Kalkmak şöyle dursun, günden güne büyüyen, bindiren bu sorunların altında düpedüz eziliyoruz. Neden? Çünkü, çağımızda, bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin kapitalist yoldan kalkınması, çağdaş uygarlığa erişmesi mümkün değildir. Buna toptamsal gelişme kanunları engeldir.

Ya demokrasi, özgürlük, insan hakları, İktidarenin getireceği?

Gözel.

Çok eskiden beri söylenegeldiği üzere, demokrasî, eşitliğin halica maledimidir. Özgürlük, haklılıklara karşı çababilme hakkıdır. İnsan hakları, demokrasi ve özgürlüklerin şahiden varolduğu, kişilerin yeteneklerini sonuna kadar geliştirebildiği yerde olur. Ülkenin geleceği de, ancak toplumdan yana bir idarenin işbaşına geçmesiyle yoluna konabilir. Eşitliğin halica maledim, haklılıkları ortadan kaldırmak, insanları insanlık haklarına kavuşturmak, ülkeyi toplumdan yana idare edilebilir hale getirmek sadece ve sadece sosyalizmin becerebileceği bir iştir. Bugün bu gerçeği fikir namusu taşıyan kapitalistler dahi teslim etmekteyiz. Eksen dünyadaki oluşumlara gerçekçi bir gözle bakarak da bunun böyle olduğunu anlamaya yeter.

Serisi gelmişken burada bir hususu daha belirtmek yerinde olur; rejimin zorla değiştirilmesine İtalyen İmparator karşı çıkan toptamsal eşitlikçi sosyalizm, kapitalist düzeni zora sürdürebilmek hakkında sahip olmadıklarını da bilmedikleri. Bir düzen kendini zorla sürdürmeye kalktığı zaman karşısındadır zoru bulur. Bunun sonucu İstiklale en taze örneğini İnan'da görüyoruz.

Demirel, onca derinden geçmesine, İllanyı ahından zor kalkışta böylesine bir duruma sürüklenmiş olmasına rağmen, bugün de aynı kafadadır.

Darıl düğün konuşuyor: "Sol yoktan Türkiye rahatsız, sol fitne ve fesat getirdi..."

Adam bir kare sol'a aldını barmaz: Sol alın, bilginin, gerçeğin, insanlık sevgisinin sesi. Bu ses dünyanın dört bir yanında çalarken, o, İlle de Türkiye'yi sağ ve köler diyarı haline getirecek. Olacak şey mi bu?

Hem kengöz sahibinindir. Şu İlkede, politik alanda, Demirel kadar fitne fesat adam yoktur. Bir general rütbesine yakışmayacak işler mi yaptı ve bundan dolayı o general yerinde girişimlerle toptan katında mahkum mu edildi? Demirel hemen fesada girişti: "Orduya nasıl dil uzatılır? Ordunun saygınlığı nasıl ayaklar altına alınır?..." Bu, orduya dil uzatmak değildir. İşlenen hatalara karşı çıkmaktır. Ve de, ordunun saygınlığı gözettir. Ama, Demirel'in meramı o değildir. O, akıncı, orduya tahrik edip kendi hesabına kuvvet kazanacaktır.

Şimdi, işin daha çirkini, İktidarı Ecevit'e kapırmamanın kuyruk acısıya, orta yerde debebelemekte, dumadan huysuzluk etmektedir. Öyle ki, sabah-akşam hükümete ömrü biçmekte, ortalka "hileliyet gitti-gidiyor" havasını yayarak karanlık güçlerin cüretini artırmakta, bürokrasiyi tereddüde düşürmekte, böylece kanlı olayların ağırlaşmasına adeta canak tutmaktadır. Bu tutumunda kendisi gibi hükümete habire sepet havasına çalan Türkiye İle tam bir uyum birliçli içindedir.

Bu çağda böyle devlet adamı olmaz. Ama bizde oluyor işte. Ülkenin selameti için, bütün sağduyu sahiplerince, bu İktidarı düşükdün, bu başı çığı görünlü, bu içi dışı çifit çarşısı adamın çarına ot tıkanması gerekir.

Halk hareketinin güçlenmesi karşısında, Amerikan emperyalizmi Şah rejimini korumak için yeni manevralara hazırlanıyor

HÜSEYİN BAŞ

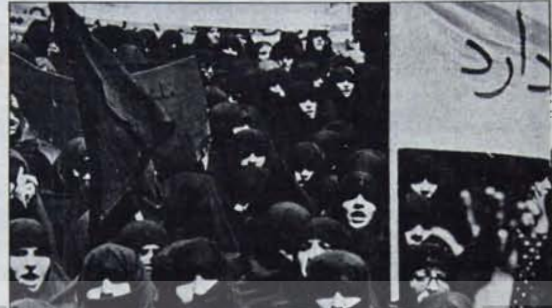
Burmundan kıl aldırmayan şahlar şahının hali yaman. Tahtı da, postu da kurtarmak için, bir yandan halkı askere kırdırırken, öbür yandan soyguncu bendelerini birer ikiye kitlelerin artık önu alınması olanaksız bir gazaba dönuşen öfkesinin önüne atılmaktan geri durmuyor. İşkenve ve cinayet emirlerini bizzat Şah hazretlerinden alan SAVAK'ın eski başı General Nassiri ile ülkeyi onüç yıl Şah adına rüşvet, soysun ve cinayet ile kasp kavuran bendeler bendesi Amir Abbas Hüveyda halkın gazabını yatıştırma için gözden çıkarılan büyük başlar arasında. Şah hazretlerinin bizzat yaptığı açıklamaya bakılınca tutuklandığı sırada zehir içmeye çalışan Hüveyda ile SAVAK'ın eski başı General Nassiri "Su-istimalden yargılanmak ve cezalandırılmak üzere olağanüstü mahkemeye sevk edileceklerdir. Şah hazretlerinin sayıları almış dördü bulan "ailesi efendi" hakkında da rüşvet ve irtikaptan soruşturma açılması emretmesi, çoğunca "tebesümle" karşılanmakla birlikte Şahların tahatını kurtarmak için artık en yakınlarını bile ateşe atılmaktan çekinmediğini ortaya koymaktadır.

Şahların tahatını kurtarmak için bendelerini kurban etmesi, tıpkı yönetimi askerlere devretmesi gibi, olayların yatışmasına yeteceği benzememektedir. Birbirini kovalayan grevler, büyük çapta gösterileri, yer yer ateşe ateşle karşılık veren direnme hareketleriyle ülke ölüsünde bir halk kalkışmasına dönuşen hareketleri artık salt Şahın kurban etkileriyle yetinmeyip bizzat tahtı hedef aldığı, giderek "şah" dediği anlamılmaktadır.

OLAYLAR OLAYLAR

Herşey 1977 Haziran'ında Musaddik'in eski partisi Ulusal Cephe'nin önde gelen üç liderinin Şaha yazdıkları bir açık mektupla ülkede "dikta rejimine son verilmesini, anayasal ilkelerin bütünüyle uygulanmasını" istemeleriyle başlamıştı. Yılın sonuna doğru ise "özgürlüklerin ve insan haklarının" savunulması için bir komite kuruldu.

31 Aralık 1977'de Carter, İran'ı ziyaret ederken Şah'ın insan hakları konusundaki düşüncelerini sorgulamak fırsatını bulacaktı. 7-9 Ocak 1978'de kutsal kent Kum'da hükümetin emrindeki basın-İnsel lider Ayetullah Humeyni'ye çirkin bir biçimde saldırmasını protesto eden halka ateş açılmasıyla, gösteri işyana dönüştü ve olay almış kurban malolacaktı. Büyük çapta protesto gösterileri Kum'daki kivilimden, kısa sürede, tüm ülkeye yayılmıştı. 1978, yılın hemen ilk günlerinde başlayarak bir kanlı gösteriler yılı olmuştu. Ne sayıları

artık binlere varan ölümler, ne SAVAK'ın sıkıyönetimle daha kapsamlı ve sistematik boyutlara varan canice eylemleri, ne de hergün yinelenen tehditler halkı dize getirmeye yetmiyordu.

Yüzbinlerce emekçinin katıldığı grevler ise, bu kez ülkenin şahdamarı petrol kesimine de sıçrayarak ekonomiyi bütünüyle kilitlenmiş, esnaftan doktora, yarığıştan üniversite profesörüne, öğrencisinden din adamına, giderek tüm halkın katılımıyla daha da etkinlik kazanarak Kum'dan başlayan yangını Tebriz'den Meşhed'e, İsfahan'dan Şiraz'a, Abadan'a Kerman'a, başkent Tahran'a sıçrayarak ülkenin tümüne yaymıştı. Kanlı bir biçimde bastırılmasına, hergün onlarca kurban verilmesine karşın, başkaldırma hergün tüm hızıyla sürmekte, istenilen sonucu vermedikçe da duracağı benzememektedir. Varılmak istenen sonuç ise açıkça ortaya konmuştur. Bu, Şahın tahatı, hanedanı, işkenve ve soysun rejimi ile tarihin çöp sepetine atılmasıdır.

Bu ne ölçüde gerçekleştirilecektir? Daha açık bir deyişle Şah ve destekçileri bütün kozlarını oynamışlar mıdır?

Soruyu şu ya da bu şekilde yanıtlamak için vakit henüz erken. Ama Şah bu arada ABD'nin desteğini sağlamış görünmektedir. Vellaht Rıza ile boy boy resim çekirmesine bakılırsa Carter, en azından Tahran'daki ABD uydusu dikta rejimini vellaht aracılığıyla sürdürmek nlyetinde görünmektedir. Ancak Şah'ın kolay kolay bu yola rıza göstermeyeceği bilinmektedir. Nitekim İnsel muhalefet lideri Humeyni'nin "ülkede bir islam cumhuriyetinin" kurulmasıyla ilgili önerisinin gerçekleşmesi halinde, İran'ın en az dört parçaya ayrılacağını, bununısa bölgenin jeopolitik durumunu değiştirmesi bir yana, çevre ülkeler için de çeşitli zararlara yol açacağını ileri sürmüştür.

ÜÇ OLASILIK

Şah'ın bu açıklamaya başta ABD olmak üzere bölgedeki statükonun şu ya da bu biçimde bozulmasından endişe duymaları olaştığı bulunan bazı komşularına (ABD, Basra Körfezi, Irak ve kuşkusuz Türkiye) gözdağı vererek kendisi-

Toplumun sömürülen bütün katmanlarını, çok çeşitli ideolojik ve politik akımları içine alan halk hareketi, Şah'ın bütün çabalarına rağmen durdurulamıyor. Halk hareketinin Şah'ın iktidarının temellerini tehdit etmesi karşısında ABD İran'daki çıkarlarını koruyabilmek için Şah'ı bile gözden çıkarmaya hazırlanıyor.

hedefi gözden kaçırmadan, gerekirse, uydur rejimi kurtarmak için, Şah'ı kurban etmesi de, yine pekala mümkün görünmektedir. Şah'ın inanılmaz bir sorumsuzlukla har vurup harman savurduğu petrol gelirlerinde -bunda dolayın sürekli değer kaybetmesinin de payı unutulmamalı- sıfırı tüketince petrol fiyatlarına zamdan sözetmesinin Washington'un iyice canını sıkıdığı düşünülürse, ABD'nin Şah'ı gözden çıkararak rejimi görünüşte liberal, gerçekte ise bütünüyle Washington'un dümnen suyu olan yeni bir yönetime teslim etmesi uzak bir olasılık sayılmamalıdır.

KRİZİN TEMELLERİ

Muhafazakar sağın temsilcisi Fransız gazetesi Figaro'ya bakılırsa "İran'daki muhalefet marksistler, geleneksel dindiler ve batıllaşmış burjuvaziden oluşmaktadır. Bu ise muhalefetin hem güçlü hem de güçsüzlüğünü ifade etmektedir. Buna karşılık Şah, rüşvet ve irtikapın gerçek bir afet haline geldiği yönünde öfkeyle başkaldıran öğrenciler, yeni teknokratların köpekli tutumları, gözü vurgundan başka birşey görmeyen vahşi bir kapitalizmin yıkımı ile, ülkeyi bütünüyle batının din-iman tanımayan yıkıcı etkilerine açan rejimi eleştiren islam hiyerarşisi karşısında, ordu ve SAVAK'a dayanarak ölçüllü bir "merkezletçiliğe" bel bağlamıştır.

Yine aynı gazeteye göre: "Şah'a karşı muhalefetin en güçlü grubunu Ayetullah Humeyni'ye bağlı gelecekteki müslümanlar oluşturmaktadır. Dini lider Humeyni Şah'ın toprak reformu ile bazı modernizasyon girişimlerine ülke ölçüsünde karşı çıktığı 1963 yılından bu yana Irak'a sığınmıştı-şimdl Paris'te. İkinci önemli grup islam liderlerine bağlı büyük tüccarlardır. Üçüncü grup Ulusal Cepheyi oluşturan liberal politikacılarıdır. Sonucunda grupta ise Şah'ın dikta rejimi ile özellikle gözü polis SAVAK'ı sürekli eleştiren öğrenciler, yazarlar, aydınlar ve serbest meslek sahipleri yer almaktadır. Her grubun kendine özgü istekleri ve hedefleri bulunmaktadır."

Geçen 11 Eylül'de Fransız Komünist Partisi'nin yayın organı L'Humanite'ye verdiği bir demeçte İran Halkçı Partisi -Tudeh- liderlerinden biri bugünkü muhalefet hareketini "Halkçı, demokratik ve devrimci" olarak tanımlamıştı. Tudeh'e göre "din adamlarının etkinlikleri her türlü politik toplantının acemcasızca bastırılması nedeniyle, rejime karşı savaşın sadece camilerde toplanabilmesi olanağından kaynaklanmaktadır."

Satrançta şah demenin her zaman mat anlamına gelmediği biliniyor. Şah hazretleri köyeye iyice sıkışmakla birlikte mattan kaçma olanaklarını henüz bütünüyle yitirmemişlerdir. Tepeden tırnağa en modern silahlarla donatılmış ordu ile muhbirleriyle birlikte sayıların iki milyona ulaştığı İleri südülen üçrünk SAVAK şimdilik Şah ve soysun rejiminden yana görünmektedir. Ordunun, SAVAK'ın tüm İran ekonomisinin dümneni elinde tutan ve ülkede 50 bin "danişmanı" bulunan ABD'nin olaylar karşısındaki tutumu da, kuşkusuz, birincil önemde. Bu tutumun herhalde İran ve bölge halkının esenliği, ekonomik ve politik bağımlılıktan kurtulmaları yönünde olma-yağı biliniyor. Ama Washington'un bu

VE MAT

İngiliz Times ise dinsel liderlerin düşüncelerini ihtiyatlı gelenekçilikten tutucu fanatizme uzandığı görüşünü ileri sürmektedir. Din adamları, genellikle, İran'ın batıyla ilişkilerinin güçlenmesine karşı çıkmaktadırlar. Din adamları ayrıca, kadınların ülkenin politik, sosyal ve ekonomik yaşamına artan biçimde katılmalarını da iyi gözle görmemektedirler.

SÖZDE AK DEVRİMİN SONU

Ana bütün bunlara karşın l'Humanite yazarı Dominique Bari'nin saptadığı gibi "İran'daki hareket toplumun sömürülen bütün katmanlarını içeren, son derece kapsamlı bir halk hareketi niteliğindedir."

Petrol geliri yılda 20 milyar dolar gibi muazzam düzeylere varan İran'da halkın canı dışında gerçek bir ölüm-kalım savaşı için sokaklara dökülmesinin ardındaki temel sorun nedir?

Kalkınma yolunda çarpıp duran çok sayıda ülkenin üç kuruluşluk döviz için atmadık takla bırakmadıkları bir dünyada salt petrolden, tanrının her yılı 20 milyar dolar döviz sağlayan İran neden hâlâ yerinde saymakta, aklalmaz bir yoksulluğun pençesinde kıvranıp durmaktadır?

Şah hazretlerinin 1960'larda ülkenin endüstrileşmesini, halkın refahını öngören cıfcaflı Akdevriminin, 18 yıl sonra, yerinde yeller esmektedir. Yine Figaro gazetesine göre ülkede enflasyon hızı yüzde 30'dur. Çoğu montaja dönük gösterişli yatırımlar ise 35 milyon nüfusun sorunlarının çözümünde bütünüyle yaya kalmıştır. İşsizlik çığ gibi büyümektedir. U.S. News and World Report dergisinin 7 Ağustos 1978 tarihli sayısında D.Mullin'in yazdıklarına göre "Son beş yılda muazzam petrol gelirlerine dayanarak geliştirilen ekonomik ve sosyal atımlar sadece birkaç kişinin cebini doldurmasına yaramıştır." Halkın ezici çoğunluğu yeni zenginlerin zevksiz ama pahalı villalarında günlerini gün etmelerine karşın her türlü sağlık koşullarından bütünüyle yoksun derme çatma gecekondularda yaşamaktadır. Kiralar ise ücretlerin yüzde 30'unu alıp götürmektedir. Tarımın durumu yürekler acıdır. Şah hazretlerinin 1962'de büyük çaba ile gerçekleştirdiği sözde toprak reformu tarım ürünleri ihracatçı İran'ı, bu ürünleri ithal eder duruma getirmiştir.

Yılda 20 milyar dolar petrol geliri olan İran, yabancı ülkelere 20 milyar dolar borçludur. 1978 yılında kimi görkemli yatırımlardan vazgeçilmesine karşın ülkenin ödemeler dengesindeki açık 5,5 milyar dolara ulaşmıştır. Bu yüzden Şah rejimi, açığı kapatmak amacıyla yabancı ülkelere 20 milyar dolar borç almak zorunda kalmıştır.

Peki bunca para nereye gitmektedir? Şah ve bendelerinin aklalmaz ölçülerde semirmeleri, rejimin destekçisi burjuvazinin kaymak tabakasının karını kıs-

kançlıktan çatlatan zenginlikleri tek başına zenginlik içinde yoksulluk çeken İran'ın karşı karşıya bulunduğu içler acısı perişan durumunu izaha yetmemektedir.

JANDARMALIĞIN FATURASI

Doğudan Batıya çok sayıda gözlemcinin de gözlediği gibi ülkenin gelirinin büyük bölümü, bölgede, özellikle Basra Körfezindeki petrol şeyhlikleri yönünde Amerikan emperyalizminin jandarmalığına heveslenen Şah hazretlerinin tepeden tırnağa en modern silahlarla donatıldığı orduyu tarafından iç edilmektedir. Halkın parasıyla hovardaca satın aldığı silahları, öncelikle bizzat kendi halkına karşı kullanan Şah rejimi, başta ABD olmak üzere batıdan yıllık 10 milyar dolar temousuyla silah satın almaktadır. "Yüzyilin alış verşi" olarak tarihe geçen olayda Şah rejimi ABD'den bir çipide toplam değeri 2 milyar dolar olan 80 F-14 Tomcat uçağı satın almıştır. Denizaltılar, helikopterler, hava pastıklı çıkarma gemileri -Basra Körfezine yönelik- ve çok sayıda modern-klasik silahlarıyla Şah rejiminin bu sözde savunma politikasının, gerçekte bölgede ABD emperyalizminin saldırgan emellerine hizmet ettiği bilinmektedir. ABD, 50 bin "danışmanı", bizzat yarattığı Şah rejimi, orduyu, SAVAK'ı, kendisine göbeğinden bağlı hakim sınıflarıyla İran'da büyük ölçüde egemendir. Muhabirleriyle birlikte ajanlarının sayıları 2 milyona ulaşan ülküçü SAVAK'ın yıllık bütçesi 1 milyar doların üstündedir.

Son gelen haberler petrol grevinin -işçi liderlerinin ordu tarafından tutuklanmasından sonra- sona erdiğini bildirmektedirler. Buna karşılık Şah rejimine karşı gösterilen tüm hızıyla sürmektedir.

ABD Başkanı Carter, televizyonda yaptığı bir konuşmada Şah rejimini desteklediğini bir kez daha yinelemiştir. Dinsel lider Humeyni ise Paris'te verdiği demeçte Şah'ın yerine Prens Rıza'nın getirilmesine de karşı olduklarını ileri sürmüştür. Öte yanda Şah ve destekçisi vurgunucu burjuvazi, SAVAK ve ordunun da yardımıyla yeniden toparlanmanın yollarını aramaktadır. Bazı kentlerde Şah lehine düzmece gösteriler düzenlenmiştir. Vurgunucu takımın lümpenlerin parayla devşirdiği komandolar ise Şah'ın muhaliflerine karşı ölümüll kompiolar düzenlemeye başlamışlardır. SAVAK ve ordunun korunmasında rahat cinayetler işleyen komandoların önimüzdeki günlerde eylemlerini yoğunlaştırmaları beklenmektedir.

Olayların ne yönde gelişeceğini şimdiden kestirmek olanaksız. İran'da olaylar, her an değişebilen son derece karmaşık bir ortamda devinmektedir. Ama kesinlikle ortada olan, Şah'ın artık eski Şah, İran'ın da eski İran olamayacağıdır.

İran halkı "şah" demiyor. Dünyanın tüm ilerici güçleri, tüm demokratları şimdiki Mat bekliyor.

TUDEH

"ULUSAL BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRATİK CUMHURİYET İÇİN"

İran işçi sınıfının Tudeh (Halk) Partisi bugüne kadar Amerikancı Şah Diktatörlüğünün kanlı baskısının en büyük hedefi oldu. SAVAK tarafından tutuklanmış olan ve sayıları uluslararası kuruluşlar tarafından yirmibeşle kırkbin arasında tahmin edilen siyasi tutuklular TUDEH başta olmak üzere şah diktasına karşı çıkan tüm demokratik güçleri kapsıyordu. Rejimin politikasının herhangi bir yönüne dahi kişisel olarak karşı çıkanlar SAVAK'ın gazabından kurtulamadılar.

Bugün demokrasi için başkaldıranları kitle halinde katleden Şah yönetimi siyasi hasımlarını evlerinde, sokaklarda ve hapishanelerde katletmekle "ün kazanmış" ve ABD'nin "sarsılmaz dostluğuna" mazhar olmuştur. Hapishanelerden, işkencelerden sonra düzenlenen sahte "kaçma girişimleri" sonucunda bir çok aydın, yazar, sanatçı, din adanı ve sosyalist, Şah yönetimi tarafından öldürüldüler. Bu şekilde öldürülenlerin arasında Tudeh Merkez Komitesi üyesi Parviz Hekmatcu'da bulunuyor.

Başkaldıran emekçi kitleleri kana boğmak için İran'ın bir silah deposu durumuna getiren, ABD desteği ile silahlarını Yemen gibi komşu ülkelere de çevirmekte tereddüt etmeyen Şah Diktasına karşı tüm emekçi ve demokrat kesimler kararlılıkla direndiler. Ancak bu direnme, bugün yaygın bir başkaldırıya dönüşmüş olmasına karşın, yaygın bir örgütlü ve birleşik güç durumuna gelebilmiş değil. TUDEH bugüne kadar böylesine bir örgütlü ve birleşik gücü yaratmak için güçlerini seferber etti.

Diktatörlüğe karşı birleşik cephe sloganını benimseyen TUDEH partisi tüm demokratik muhalefet güçlerine bu slogan doğrultusunda yaklaştı. SAVAK tarafından da kısırlanan demokratik güçleri yeni yeni gruplara bölme çabalarına karşı TUDEH Partisi, karşı olduğu maceracı mücadele yöntemlerini benimseyen grupları da, böylesi bir cephe içinde bir araya getirmeyi amaçladı.

Bu görevle ilişkin olarak Tudeh Birinci Sekreteri İskenderi şunları söylüyordu: "Birlik çağrınız tüm demokratik muhalefet güçlerini kapsamaktadır. Bizim katılmadığımız maceracı mücadele yöntemlerini benimseyen güçler de herşeye rağmen bu çağrıya dahildir. Bu kolay bir görev değildir. Karşınızda birçok önemli engel bulunmaktadır. Bu, ulusal görevimizi başlamak anlamına gelmez. Yalnızca geniş bir eylem birliği, halktaki hoşnutsuzluğu kanaliz edip diktatörlüğün yıkılışını hazırlayabiliriz."

Şaha ecel terleri döktüren bugünkü başkaldırının altında Tudeh tarafından eylem birliğini oluşturmak için atılmış olan temelleri görmek gerekiyor. Atılan temellerin tüm demokratik güçler tarafından kısa sürede ne ölçüde sağlanıldığı ve bundan sonra ne ölçüde sağlanacağına ilişkin bugünkü başkaldırının geleceğini belirleyecek en önemli etmen olacak.

Bir mevzi daha

İller Bankasında patron sendikası alaşağı edildi

Uzun ve sokulmuş bir mücadele daha işçi sınıfının başarısıyla noktalandı. Bir zamanlar, DİSK'e bağlı Tek Bank-İş Sendikası'nın tüdüsü oyunlarla SİMEL şirketinin müteahhitlerine kurdurdıkları Türk Sem-İş sendikasıma teslim etmek isteyenler, iki yıl aşkın bir süredir baskı ve oyunlardan yılmadan mücadele eden İller Bankasının İleri, demokrat işçilerinin kurduğu Yeni Teknik Enerji-İş Sendikasıyla toplu sözleşme masasına oturmak zorunda kaldılar. Artıkları imzalar aynı zamanda, bir daha geri gelmemek üzere tutkurların sarı sendikamın İller Bankası'na yıkılışını da simgeliyordu.

12 yıl büro ve banka işkolunda faaliyet gösteren Tek Bank-İş sendikası 6 dönem toplu iş sözleşmesi uzatılmadı, İller Bankası Müdürlük Kurulu'nun son teklifi adayı ile MC döneminde yönetilmesi için pazarı çıkartmış, bankanın demokratikleşmesi sürecinde üzerinde düşüncesi yapılmış bir sendikaydı.

İLLER BANKASI SARI SENDİKAYA TESLİM OLUYOR

Bu durumda rahatca olan işveren, SİMEL müteahhitlerine kurdurduğu Türk Sem-İş sendikası aracılığıyla 24 Temmuz 1978'de işkolu davası açtırmış, kendisi de bu iddiaları kabul etmişti. Sonuçta mahkemeden banka nun enerji işkolunda olduğuna ilişkin karar çıkmıştı. Ancak sendika tespit davasına açmış, mahkeme birtirli raporlarına dayanarak İller Bankasının büro işkolunda olduğunu ilan etmişti. Bu durum teyit edilerek Yargıtaya bozuldu. Fakat mahkemenin kararında direnmesi üzerine konu Yargıtay Hukuk Kuruluna intikal etti; oyçokluğuyla çıkan karar ile de İller Bankasının İleri, demokrat işçileri işverenin kurduğu sarı sendikamın yönetimine terk edildi.

Sarı mücadelesinin bilfinde olan çalışanların gerek işverenin baskısı, gerek sendikamın ayırım gözetiltilerine karşı dur demek için 20 Ocak 1978'de enerji işkolunda Yeni Teknik Enerji-İş sendikası kuruldu. 12 Şuayle mücadele alanında yeniden girdi. Yeni Teknik Enerji-İş kısa zamanda işçilerin yüzde 85'ini çatısında toplayarak masaya oturma haklarını söke söke aldı ve 2 Kasım 1978'de çoşuklu bir törenle sözleşme imzalamasına işçileri kendi öz sendikalarında mücadele haklarını kazanmış oldular.

SORGUN VE BASKILAR ÖRTBAS EDİLİYOR

Yerel Yönetim Bakanlığının bünyesinde ilk kez bir toplu iş sözleşmesi töreninde bulunan Bakanlık Müsteşarı, "imzalanın daha iyi değerlendirileceği"ni vurguladı. İşveren temsilcisi ise bu sözleşme ile bankaya çalışma huzurunun geteceğini söyleyip, işçilerin aşırı emeklerine karşılık almışları yaşamaları devam ettirmelerini isterken; daha ilk günden bir işçi arkadaşın silüdüğü, birçoklarına baskılar yapılmakta olduğunu gözlemlenmeye çalışılıyor.

Sendika başkım konuşmasında, bundan sonra kendilerini bekleyen görevin "sözleşmenin tümüyle eksiksiz uygulanmasını sağlamak, demokrasiye karşı sürdürülen teröristeylemlere karşı çıkmak, güçlü lider, güçlü iktidar özlemi geçire olanların arzularını kursaklarında bürümek, faşizme geçit vermeden bağmazlık ve demokrasi mücadelesinde yer almak" olduğunu dile getirdi.

"EMEĞİNİZİ SATIN ALDILAR AMA, SİZİ ASLA!"

Daha sonra, uzun süre İller Bankasında sendikal mücadele vermiş, MC döneminde İller Bankası yönetimini çalıştırdıkları, İleri, toplu mücadelelerinden yana tav almaya zorlanmış, SİMEL şirketinin vurgun düzenlenişine karşı çıkartmış olan Yönetim Kurulu üyesi Fikri Kaya, eski sendikamın işçileri tarafından kırıyave davet edildi. Kaya, bujuvazinin görev hakkını kullandığı bu işkolunda imzalanın sözleşme için şunları söyledi:

"Bu sözleşme, işçi haklarını sarı oyunlarla erilemek, almak isteyen zihniyetini onun; sağlığı ve tutarlı bir çalışmanın ve ününün başlangıcıdır. Bu sözleşme ile SİMEL şirketinin, para baskılarının maskeleri bir kez daha düğü. Emek pazarında emeğinizi bir dönem satın aldılar ama, sizi asla!... Tüm emekçilerin görevi, toplu sözleşme sendikal haklardan yararlanmasın için mücadele devam edecektir."

İmzalanın bu sözleşme ile enerji işkolunda bir sarı sendikamın daha maskesi düşürüldü. İşçi sınıfı adına ortaya çıkıp, onu işverene teslim eden güdümlü sendikacılar bir daha gelmemek üzere alaşağı edildi.

İkinci dünya savaşından bu yana faşist örgütlenme

MHP 1940'LARDA YERLİ NAZİLERİN AÇTIĞI YOLDAN YÜRÜYÖR

TÜRKİYE'DE FAŞİST HAREKETİN BUGÜNKÜ BİRİKİMİ, ULUSLARARASI FAŞİST HAREKETLERE VE ÖZELLİKLE İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINDAN SONRA TÜRKİYE'DE OLUŞAN FAŞİST ÖRGÜTLENMELERE DAYANIR.

İkinci Dünya Savaşı'nda faşizmin bir insanlık suçuy olduğunu görülmüş ve tüm insanlığın öcünü üzerine çekmesi, savaş sonrasında birçok "bati"ülkesinde faşist örgütlenmelerin yasaklanmasına yol açtı. Buna karşılık, faşizmin yenilmesinde birinci derece rol oynayan işçi sınıfı partilerinin prestijü de büyük bir hızla arttı. Bilimsel sosyalizm toplumsal yaşamın her alanında derin kökler almaya başladı.

Ne var ki, savaş sonrasında bu gelişime emperyalizmi son derece bedirgin ediyordu. Bunun sonucunda da ABD emperyalizminin iktidarı, işçi sınıfı, "soğuk savaş" adı verilen hayata bir anti-komünist kampanyaya başlatıldı. Soğuk savaş ortamı, anti-komünizmi körüklerken, faşist hareketlerin de yeniden canlanmasına için elverişli koşullar yarattı. Faşistler başlangıçta emperyalizmi, kövüklerden çıkarmaya, kışkırtmaya başladılar. Bu süreç bir benzeri Türkiye'de de yaşandı.

TÜRKİYE'DE FAŞİST ÖRGÜTLENME

İkinci Dünya Savaşı sırasında, Türkiye'deki İrçki-Turanlıların Alman faşizmiyle sıkı ilişkileri vardı. O yıllarda, almaları Hitler gibi tarayan, üniforma ve pazubent taktarak gösterilen yapan faşistler birleşti. Bunlar Türkiye'nin faşistlerin emellerine savaş girmesini istiyorlar, ancak hükümetin buna yanaşmaması sonucu iktidara karşı karşıya geliyorlardı. Bunun üzerine, Nihal Atsız önderliğindeki faşistler, hükümet ve bazı yazarları saldırı hedefi olarak seçtiler. Sabahattin Ali bu yazarlardan biriydi. Sabahattin Ali'nin kendisine yapılan bu karalama nedeniyle Nihal Atsız aleyhine dava açmasını protesto eden faşistler, iktidara yönelik bir ayaklanma başlattıkları gerekçesiyle tutuklandılar. Tutuklanan 23 yerli nazi, önce mahkum oldukları da, sonradan cezalari bozuldu ve davaları üstü küldü. "İrçkilik-Turanlılık Davası" diye anılan bu davaun sanıklarından bazıları şulardır: Nihal Atsız, Zeki Velidi Toğan, Nejdettin Sançar, Alpaalan Türkeş, Reha Oğuz Türkkan (faşist hareketin en eski liderlerinden olan R.O. Türkkan, uzun süre Amerika'da ABD vatandaşlığı olarak yaşaduktan sonra, MC hükümeti tarafından ihtiyaç duyulduğu bahanesiyle görevle çağırıldı ve yeniden Türkiye'ye döndü) Said Bilgiç (AP'nin MHP'ye yakın milletvekili Saadetdin Bilgiç'in ağabeyi

olan Said Bilgiç, bu yıl içinde MHP'ye girdi ve Hergün gazetesiin demirbaş yazarlarından biri oldu.)

O günlerde Cumburbazkım İsmet İnönü şunları söylüyordu: "Dünya olaylarının bugünkü durumunda Türkiye'nin irçki ve turancılı olmasın lazım geldiğini iddia edenler, hangi millete faydalı, kimlerin çıkarına yararlıdır? Türk milletine hiçbir hizmetleri olamayacağı muhtakkaktır."

"Vatandaşlarımız! Emin olabilirsiniz ki, vatanımızı bu yeni faşistlere karşı da kudretle müdafaa edeceğiz."

Başlık tek parti iktidarının faşistlere bölünmesi karşı karşıya gelmesinin nedeni Alman Nazizm'in Sovyetler Birliği karşısındaki yenilgi üzerine, ABD-İngiliz emperyalizmi yaklaşan politikaydı.

1950-1960 DÖNEMİ: FAŞİST ÖRGÜTLENME DALLANIP BUDAKLANIYOR

1944 tutuklanma sonrasında belirgin bir dağılıma gösteren faşist örgütlenmeler çok geçmeden yeniden toplanmaya başladılar. 1944-1960 arasında kurulan örgütlerin başlıcaları, Türk Kültür Ocağı, Türk Kültür Çalışmaları Derneği ve kendinden öncekilere pasif bulanak, daha "aktif" mücadele öneren Türk Gençlik Teşkilatı'ydı. Bunlardan sonuncusu, özellikle Ege bölgesinde faaliyet göstermiş; Akhisar, Manisa, İzmir, Söke, Aydın ve Nazilli'de şubeler açmıştı. Tarımda adlı bir dergiyle görüşlerini yaymaya çalışan Türk Gençlik Teşkilatı, "Tanrı Türkü korusun" sloganını da ilk kez kullanan örgüttü.

Türk faşistleri başlangıçta İrçki-Turanlı hayalleri eklen yaparak güçlenmeye çalıştı. Alman faşizminin kökme ve güçlü dayanak olarak ABD'nin ortaya çıkmasıyla, Turancılık özellikle Sovyetler Birliği'nin hedef seçti ve bundan sonra da, ABD emperyalizmi karşı her hareket karşısında faşistleri gördü.

İkinci Dünya Savaşı sırasında, faşist milletçi-irçki-Turanlı temaları, soğuk savaş yıllarında yerlerini ana tema olarak anti-komünizme bırakmaya başladılar. Faşist hareketin bu dönemdeki önemli özelliklerinden biri, başimez politik örgütlenmesini oluşturmamasıydı. Demokrat Parti içinde yuvalanan bir kamu faşist milletçiydi, daha sonra DP'den atıldılar. Denebilir ki, 1960-1960 dönemi, faşist hareketin çeşitli örgütler, dergiler çevresinde kendini kabul ettirme, yayılma ve küçünmemesiyle gerekmele birlikte, güçlü hayata damgasını vurabilecek noktada olmadığı bir dönemdi. Faşist ha-

reket "düzüyor ve kendini buluyor"du bu dönemde.

1960 yılının başlarında Kıbrıs'daki Türk ve Rum toplumları arasındaki kavgatınlar, Türkiye'de de aşırı milliyetçi bir Rum diğmanlığına dönüştürüldü. Kıbrıs'ın öteden beri Türk olduğunu ve Türk kalamızını öne sürerler, 1960'de Kıbrıs'ı Koruma Cemiyeti adlı bir örgüt kuruldu.

O yıllarda önemli örgütlerinden biri de, daha sonraki başkalarıyla da yinelenerek ülkenin her yanına yayılacak olan Komünist Mücadele Derneklerinin ilki olan Zonguldak Komünist Mücadele Derneği'ydü. Kurucuları arasında Nejdettin Sançar'ın da bulunduğu dernek, Komünistlere karşı Türk'ülük adlı bir gazete ve çeşitli yayımlar çıkarmış, toplantılar yapmış ve 1963'de kapanmıştı.

Nisan 1960'de, Türk Kültür Ocağı, Türk Gençlik Teşkilatı, Türk Kültür Çalışmaları Derneği, Türk Kültür Derneği, Kayseri Türk Kültür Birliği, Genç Türkler Cemiyeti bir araya gelerek Milli-yetçiler Federasyonu'nu kurdu- lar. Federasyonu başkanlığına seçilen Behir Berk, yaptığı ilk konuşmada şunları söylüyordu:

"Artık komünistleri birayya ederek Türk milletçilerini birayya vatanına hasretle itham edenlerin emeli kurtulmak, emekletimimizde ve bütün dünyadaki komünistleri idare eden beyperimül esbiya çetnesinin kanlı kalesi yıkılması. Demir perde yırtılması, moak çehenneminde kavranan milletler ve insanları hürriyete kavuşturmak, sulum ve kışibdat birleşiminden çarkları kırılmak, makişme ve her milletler ideali bütün dünyada gerçekleştirilmeli."

1960-1960 döneminin en önemli faşist örgütlenmesi sayılabileceğimiz Milliyetçiler Federasyonu, 1961'de yapılan ilk kongresinde, Türk Milliyetçiler Derneği adında, tek bir dernek biçimini aldı. Başkanlığına Said Bilgiç'in getirildiği bu derneğe kabul edilen her üyenin, şu "ilginç" yemini etmesi gerekiyordu:

"Ben ... oğlu ... namusu, şerefim ve bütün maddesetlerim üzerine yemin ederim ki, bütün azim ve imanımı bu vatanın refahı ve bu milletin iyiciliği için çalışacağım. Üzerime alacağım her işte doğruluk ve millî mefkuremin bana gösterdiği yoldan çalışacağım. Milliyetçiler arasında her ne sebepten olursa olsun ayrılık yaratmayacağım."

'Ayrılık yaratın'ın yay halinde dedirten bu yemin, bugün "davadan dönenlerin vurulması" komutunu hatırlatıyor mu? Bugünkü faşist hareketin geçmişinden epey deneyler edindiği

anlaşıyor...

Türk Milliyetçiler Derneği'nin şube sayısı, kurulduktan 15 ay sonra 60'a yükseldi. Dernek, üyeleriyle ilişkilerini sıkı tutabilmek için *Me'hür* adlı haftalık bir bülten çıkardı.

Ne var ki, Demokrat Parti, bir süre kullandıktan sonra faşistlerin üzerine gitti. DP kendi kontrolü altında her türlü faaliyetlerine izin verdiği faşistlerin, kontrolü dışına çıkarak, kendinden gayri bir irade oluşturmasını istemiyordu. Ocak 1963'de de, "din ve erk esasları üzerine kuruluğu" gerekçesiyle, TMD kapatıldı. Said Bilgiç, DP'den ihraç edildi. Ancak DP iktidarı faşistleri fazla içine çekemedi. İstememisi olacak ki, dernek yöneticilerine yalnızca 10 TL, gıbe gülmünç bir para cezası verildi!

Said Bilgiç, Türk Milliyetçiler Derneği'nin kapatılmasından sonra Meclis'te yaptığı konuşmada, faşist fikirlerini şöyle izkrediyordu:

"Bu memlekette devlet kuran usanda Cennet ırkçılığı mahiyetinde bir ırk suuru olmadıkça, 141. maddenin 4. bendindeki kamu haklarını sık mülahazası ile ortadan kaldırmaya hedef tutan tabirini de bir yeri yoktur. Bu kayıdn kaldırılması rica ediyorum."

Yine 1950'de Nihal Atas, İsmet Rasin Tümtürk, Bekir Berk tarafından kurulan ve üye sayılarıyla kendisi seçtiği için -en fazla 66'yı bulan *Türkçüler Yarıdanışma Derneği*; 1954'de kurulan ve 20'ye yakın şube açan *Milliyetçiler Derneği*; 1956'da İstanbul'da kurulan *Türkiye Komünizmi Mücadele Derneği* o yılların anılabilecek faşist örgütleri idi.

1960 SONRASI: FAŞİST HAREKET POLİTİK ÖRGÜTÜNÜ OLUŞTURUYOR

1960 sonrasında burjuvazi politik sözcüleri CHP ve AP'ye, daha liberal bir görünüm vermeye çalıştı. Bu liberalleşme çabaları sonucu "sağ" sığı da meydana gelen boşluğu doldurulması gerekliyordu. 1960 sonrasında görece demokrasinin ortadması faşistlerin hareketlenmesini bu nedene bağlamak gerek. Faşistler bu dönemde daha örgütlü ve daha saldırgan bir politika izlemeye başladılar.

Mart 1961'de, Irak Kerkük Türkleriyle "dayanışma" adı altında, "Özü Türk, Sözü Türk -Çaoum Kerkük", "Türksüz Kerkük, Kerküksüz Türk Olamaz" gibi pankartlar taşıyan ırkçı bir gösteri düzenlendi.

Ocak 1962'de Ankara'da yapılan "komünizmi tel'in mitingi"nde, "Bu memlekette kafası ezilecekler varsa, o da komünistlerdir. Biz bütün kuvvetimizle bu kızı yobazlara karşıyız. Arkadaşlar, aramızda giren bazı tahrikçi ve memleketin selametini istemeyen zümre varsa onların ölümlü Türk Gençliğinin elinde-ri" diyen bildiriler dağıtıldı.

Türkiye İşçi Partisi de bu dönemde faşistlerin baş hedeflerinden idi. TIP toplantılarında saldırgan düzenlenmeye başlandı. Kasım 1962'de TIP'in anti-demokratik yasaların kaldırılması için Beyazıt Meydanı Sarayı'nda düzenlenen toplantı, Şişli İşçi Örgütünü açılış toplantısı ve Mart 1964'te B. Brecht'in Sezuamı'na İyine İnsanuyunun oynandığı Tepebaşı Tiyatrosu faşistler tarafından basıldı.

1963'de İzmir'de kurulan *Türkiye Komünizmi Mücadele*

JURGEN ROTH, TÜRKEŞ'LE İLGİLİ GESTAPO RAPORUNUN KAYNAGINI AÇIKLADI

Bundan bir süre önce YORUYOŞ, yazar Jürgen Roth tarafından IG Metall Dergisinde MHP'nin yurt dışındaki terörist eylemlerine ilişkin olarak öne sürülen iddialara yer vermişti. Roth, MHP'nin terörist eylemlerini sergilemeye ve Türkiye'nin bir dönem gestapo ile kurmuş olduğu "iyi ilişkilerden" söz ediyordu.

Alman gazeteci Jürgen Roth MHP'ye ilgili olarak yeni iddialar ortaya attı. Türkiye'nin IG Metall Dergisine gönderdiği açıklamadana sonra ortaya atılan iddialara göre "1976'da Ankara'daki Aştsubay okulunda iki CIA ajanı MHP üyelerine 'yangın çıkarma, suklast ve sabotaj eylemleri' konusunda ders verdiler."

Roth Türkiye-Gestapo ilişkileri hakkında da şunları yazıyor: "Türkes daha 1944 yılında yasasıdır Turancı gösterileri katıldığı ve onlarla eylem birliğine girdiği için tutulmuştur. O zaman Gestapo'nun da dikkatini çekmiştir. 9 Ekim 1944 tarihindeki mektubunda güvenlik polisinin şefi şu açıklama yapılmıştı: 'Şimdiye kadar olan iyi tutumu nedeniyle şu kişilerle iyi ilişkiler kurulmuştur. Alparslan Türkeş, Harp Okulu mezunu ve Turancı hareketin lideri... Bu mektubu alan kişi Dişişleri Bakanlığına yüksek memurlardan V. Thadden'dir.'"

Gazeteci Jürgen Roth ayrıca MHP ile Hristiyan Demokratlar arasında kurulan ilişkilerden bu aşamada amaçlanan "faşist katiller ve takip altında bulunan partili dostların sığınma hakkı sağlamak" olduğunu da ekliyor.

Derneği, 1960 sonrasında en hareketli ve yaygın örgütlenmesi oldu. 1965 yılının sonunda 110 şube sayısına ulaşan bu derneğin faaliyetleri arasında, Nevzat Yalçınca, İbrahim Kafesoğlu, Necip Fazıl Kısakürek, Ergun Göze, Aclan Seyilgan gibi birçok gerici, faşist vardı. Dernek İzmir, Antalya, Erzurum, Trabzon, Kars ve Adana'da "komünizmi tel'in mitingleri" yaptı.

Türkes ve arkadaşlarının 1964'de CKMP'ye girmeleri ve kısa sürede bu partiyi ele geçirmeleri, faşistlerin politik örgütlenme sürecine girmeleri açısından önemli bir olaydı. CKMP'nin adım adım faşistleşmeye başlaması, MHP adını almasıyla hız kazandı. 1965'de yüzde 3 oranında ve aralık Meclis'e 11 milletvekili soktu. 1969 ve 1973 seçimlerinde de aynı oranını koruyan MHP, faşistlerin bilinen yöntemleriyle, düzenlediği saldırılar, karşıtı cinayet ve yaralama olaylarıyla kendisini önündeki sıkı sıkı tutuştiren bir örgüt haline geldi. Özellikle de gençlik içindeki yandaşları artmaya başladı. 1967 ve 1968 yılları MHP'nin

çevresine topladığı genç kadroların eğitilmesi ve örgütlenmesi yılları oldu. 1967'den itibaren birçok ilde "komando kampları" diye bilinen kamplar açıldı ve bu kamplarda "genç faşolar"a birçok seminerler verildi, emekli subaylar "eğitim" yaptılar. Bu kamplar için Türkiye o yıllarda şu övgüler duyuluyordu:

"Komando kampları adı verilen mahallerde gençlik kolları çeşitli sportif ve kültürel faaliyetlerde bulunuyorlar. Bu arada kendilerine judo da öğretiliyor. Komünistler, memleketi sahipsiz sarp da sokak hakimiyeti kuramazlar. Onların anlayacağı dilde konuşacak memleketçi, milliyetçi çocuklarımız vardır. Bunun için gençlerimizi, mücadeleci olarak yetiştiriyoruz. Gençlerimiz memleket vazifelerine hazır, bilgili, bulunuyorlar, bulunacaklardır."

"Ölkücü gençler" in "sokak hakimiyeti" ni ele geçirmeyi nasıl "memleket vazifesi" bildikleri, daha sonraları çok iyi görüldü. 1968'de *Ölku Ocakları Birliği*, *Ölku Ocakları Derneği* ve orta öğrenime yönelik *Genç Ölkücü Teşkilatı* adı gençlik örgütleri, cinayet bekeleri haline geldiler. MHP'nin bu gelişme süreci, AP hükümetlerinden de bir hayli destek gördü. Pusu kurma, vur-kaç taktikleri, sayıca az gruplarla mitinglere saldıra, gizli örgütlenmeler gibi klasik faşist taktiklerin tümü demendi. 12 Mart faşizminde üye palazlandırılan MHP, özellikle 1973 sonrasında geniş bir yan örgütler ağı kurmaya başladı: *Ölku-Bir*, *Ölku-Tek*, *Ölku-Es*, *Ölku-Köy*, *Ölku-Han*, *ÖD*, *Ömit-Bir*, *Ölküm*, *MSK* adlı, toplumun tüm kesimlerine yönelik yan örgütler kuruldu. Bu örgütlerin asli amacı, bu kesimlerin örgütlenmesinden çok, "gelecek" te faşist hareketin toplumsal yaygın tüm alanlarında egemenliği sağlayacak kadroların oluşturulmaktı. Kadroların oluşturulması için banan organları da önemli görevler üstlendi. *Devlet*, *Ölken*, *Ölku Kadro Genç Arkadaş*, *Harset*, *Orta Doğu*, *Millet*, *Hergün* gibi birçok dergi ve gazete yayımlanmaya başladı. Yine birçok ilde yerel gazeteler faaliyete geçti. Bir yandan çeşitli kitle iletişim araçlarıyla, en aşağılık faşist demagoglar kullandıkları propaganda yapıyor, bir yandan da ilericiler, demokrat ve sosyalistler birbirini ardına katlediyordu. Bu süreç, ülkenin anırsal ve politik ilişkilerinin de uygun bir zemin haline gelmesiyle, faşist partinin 1977 seçimlerinde oys oranını yüzde 6'nın üzerine çıkartmasını ve Meclis'e 16 milletvekili sokmasını getirdi. Yine bu arada - özellikle de MC döneminde - en önemli destek olan devlet mekanizmasına yuvalanmaya başlandı. Bunda başarı da olundu.

Bugün faşist hareket, günün güne azgınlıkla terörle anti-faşist güçleri yıldırmaya, dağıtmaya çalışıyor. Ülkeyi tam boy açık faşizme götürmek, en başta karışındaki her türlü saldırgan karşıt yılmayan anti-faşist direnişi aşabilmesiyle mümkün. Kullandığı yöntemler yeni değil. Hem faşizmin uluslararası deneyimlerinden, hem de kendi geçmişinden yararlanıyor. Yapıtızın kısa bir incelemeye, faşistlerin geçmişlerinden epey deneyim kazandıklarını gösteriyor. Ta 1944'lerden bu yana örgütlenmelerini adım adım geliştirmeye başladılar. Bugün faşist terörist geliştirilmesi, faşistlerin yuvalandıkları yerlerden sökülüp atılmaları, faşizme karşı olan tüm güçlerin birliğini gerçekleştirmek mümkünüdür.

40 yıl sonra

SOVYET BARIŞ ELÇİLERİ Dzerjinsky ve Reşitny TÜRKİYE'DE

Sovyetler Birliği'nin Kızıl Bayrak Nişanıyla ödüllendirilen Karadeniz filosuna ait "Jersinskiy" ve "Reşitny" savaş gemileri İstanbul limanına geldiler.

"Jersinskiy" ve "Reşitny" in İstanbul'a gelişi, Sovyetler Birliği ve Türkiye arasındaki ilişkilerin, son yıllarda olumlu bir sürece girmesine sonucudur. Sovyet savaş gemileri bu kez de iki ülke arasındaki ilişkilerin dostça sürmesi istemini göstermek için geldiler. Bu gemiler, Sovyet ülkesinin, Ekim Devrimi'nden günümüze dek uzanan barışçı politikasındaki iyi niyetini somut bir şekilde simgeliyorlar. Kırk yıldan bu yana ilk kez gerçekleştirilen bu ziyaret, uluslararası alanda emperyalizm yaratmış gerçeğin anti-emperyalist güçlerin durmak bilmez çabalarıyla yuvasıbalınan sayesinde gerçekleştirilebilmiştir.

Emperyalizm silahlanma yarışını yeni yeni çekiştiği altında, yeni tip kitle kurmı sığıları yaparak sürdürüyor. Bugün Sovyetler Birliği'nin birincil hedefi, fakızman en önemli görevi olan bu silahlanma yarışına son vermesidir. Sovyetler Birliği nükleer silah bulunmadığı topraklara bu silahın yerleştirilmesini ve nükleer silah yapımına temelli bir son vermesini istiyor. İnsanlığı tehdit eden bu soruların halli için somut öneriler getiriyor, bu önerilerin BM'de de diğer

uluslararası toplantılarda çözüm getirecek biçimde tartışılmaması sağlıyor.

İşte son ziyareti bu politika çerçevesinde değerlendirmek gerekiyor. ABD'nin saldırgan filoları canları istediğince limanlarımızı demir atar, bölge halklarını tehdit ederken, Sovyet gemilerinin kırk yıldır ilk kez gelebilmesi son derece önemli bir olaydır. Bu gelişme, bir yandan uluslararası yuvasınının, diğer yandan da Sovyetler Birliği ve Türkiye arasında çeşitli alanlarda başlatılan işbirliğinin ürünüdür. Ve en önemlisi, Sovyetler Birliği'nin ekonomik alandan politik alanlara yönelmesini, 1972 tarihli İyik Komşuluk İlişkileri Deklarasyonu ve SSCB ile Türkiye arasında iyi komşuluk ilişkilerine ilişkin olarak bu yıl Haziran ayında imzalanan Sıyasal Belge bunun en güzel kanıtıdır. Yine son yıllarda askerî alanda görüşmeler de gelişti. 1976 yılında Sovyetler Birliği, büyük Kafkasya bölgesindeki manevralarına getilmesi çağrısı yaptı. Daha sonra bir Genelkurmay Heyeti Moskova'ya gitti. Bu ziyaretlere karşılık, SSCB Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanı, Mareşal Ogarkov'un yılın Nisan ayında Türkiye'ye geldi.

Barış Elçisi Sovyet gemilerinin İstanbul'u ziyaretleri bu alanda ilişkilerin artırılması için ileri bir adım oldu. "Jersinskiy" ve "Reşitny", milyonlarca Sovyet insanının Türkiye bulmasına dostluk niyetlerini kuvvetlendiren birer adımdır.

Banşa karşı Aydınlık ve Hergün yine kolkola

Sovyetler Birliği'nin barış elçileri "Jersinskiy" ve "Reşitny" in Türkiye'ye gelişi, sağlı "sol" lu karşı devrimcileri çığına döndürdü. Bir yanda Aydınlık denen maocu gazete, diğer yanda Hergün adlı faşist gazete. Bir yanda Perinçek, diğer yanda Başbuğ. Elele tutuşmuş feryat ediyorlar: "Bu ziyaret yararlı değildir! Boğazlarımızda Rus savaş gemileri istemiyoruz! Dost' çevreleri küstürceğiz." Her ikisini de alıp birbirine vursanız, çığlıklar belki daha fazla çıkacak. Bir de edipsizlik bu ya, onlarla birlikte "halk" da protesto ediyoruz. Sovyet savaş gemilerinin! Böyle diyor karşı devrimci çığırkanlar.

"Ölkücü" hareketle, TİKP arasında başlayan yakınlaşma bu ziyaretle daha sıkı-fıkı bir hal aldı. Aynı tıfıra, aynı ağır. Bir de utanmadın, ikisi de "halk"ı tepki göstermeye çağırıyor. Bunlardan Aydınlık, ikiz kardeşinden daha da ileri geçerek, boyunca hiç de yakışmayan "tehdit"ler savuruyor! "Gelecekleri varsa, görecekları de var!" diyor.

Sovyetler Birliği'yle emperyalist ülkeleri aynı kefe göstermeye, emekçi halkımızın Amerikan emperyalistlerine karşı nefretini sosyalist ülkelerle çevirip saptarmaya yönelik çabalar hüsrana uğramaya mahkumdur. Emekçi halka karşı olduğu gibi barışa karşı da elele tutuşan maocular ve faşistler bunu böyle bilsin!

8,4 olarak öngörüleri (DBYKP, C. 2, s. 62). Böylece, tabloda görüldüğü gibi, imalat sanayi yapı-
nın ara ve yatırım malları lehine
değiştirilmesi amaçlanıyor. Temel
ara ve yatırım malları sanayilerle
kurnaya ve geliştirmeye yönelik
bu stratejinin başarısızdan önce,
ekonominin bugünkü yapısında köklü
değişikliklerin yapılmasını zorunlu
kılmaktadır. Bunun en iyi kanıtı
Türkiye'nin 15 yıllık plan deneyimi
olmuştur. Planların ekonomiyi
yönlendirmedeki başarısızlıkların
ortadayken, yatırımların ara ve
yatırım malları üretimine kaydırılması
sağlam olanağıdır. Örneğin, büyük
tekelci sermayenin ekonomi üzerindeki
denetimli kurulmadan, 1972-77
döneminde toplam imalat sanayi
yatırımlarının içindeki payı % 27,4
olan tüketim malları üretiminin
1978-83 arasındaki payının %
12,7'ye düşürülmesi gerçekleştirilemez.
Benzer bir biçimde, bankacılık ve
sigortacılık devletleştirilmeden,
bankacılık ve sigortacılık kaynakların
ara ve yatırım mallarına kaydırılmasında,
bugüne kadar elde edilen fazla bir
başarı beklemek gerekir.

Benzer bir durum da sanayi ürünleri
hracatına ilişkin bölgede görülmektedir.
DBYKP'de, sanayi ürünleri hracatının
plan döneminde yüzde ortalama % 36,1
artarak, sanayi ürünlerinin hracatı
içindeki payının 1983'te % 61,4'e
(1978 = % 30,8) yükselmesi
öngörülmektedir (DBYKP, C. 2, s. 76-77). Başka bir deyişle
1978'de 708,4 milyon dolar olacağı
tahmin edilen sanayi ürünleri
hracatının 1983'te 4,7 misline
(3314 milyon dolar) çıkacağı,
kimi alt sektörler için yıllık ortalama
artış hızının % 100'e yaklaşıp
başlangıçta besaplanmaktadır.

Kapitalist dünya sisteminin bir
parçası olan Türkiye'nin hracatında
böylesine köklü bir değişiklikli yapması,
bu sistem içindeki uluslararası işbölümünün
kendisine yüklediği işlevleri tümüyle
reddetmesi anlamına gelir. Dış ekonomik
ilişkilerde önemli değişiklikler
gerçekleştirilmeden, özellikle sosyalist
dünya ile daha yoğun ve geniş kapsamlı
ilişkiler kurulamaz. İşletmelerin
devletleştirilmesi yoluyla, dış ticaretin
devlet tekeline almadan, böyle bir
atılımın başarıya ulaşamayacağı
açıktır. Buna karşılık, dış ekonomik
ilişkilerin yeniden yönlendirilmesi
konusunda ikili ticaret anlaşmalarının
arttırılmasıyla şöyle bir değişim
DBYKP'nin dış ticaretin yeniden düzenlenmesi
konusunda getirdiği önemli yenilik
hracat bankasının kurulmasından
ileri gitmiyor. Bunlara, DBYKP'de yabancı
sermayeye daha fazla açılmanın
öngörüldüğü ve hükümetin bugüne kadar
aldığı çeşitli kararlarla dış ticaret
üzerindeki kamu denetiminin giderek
azaltıldığı da eklendiğinde, sanayi
ürünleri hracatı konusundaki hedeflere
ulaşmada başarısız kalacağı şimdiden
söylenebilir.

Kaldı ki, ara ve yatırım malları ile
teknoloji açısından dışa bağımlı
Türkiye sanayinin hracatına yönelik
bir strateji izleyebilmesi, yurt içinden
sağladığı gelirleri daha ucuza
temin etmesi ve ücretleri düşük
düzeyde tutmasını "başlıdır. Tekelci
burjuvazinin, desteklenmesi ve kamu
iktisadi teşebbüsleri hakkındaki eleştirileri
ile işçi sınıfının ekonomik ve politik
hareketini zayıflatmaya yönelik
isteklerinin temelinde bu olgu yatmaktadır.

7 TIP üyesinin katılmayı protesto eden Zonguldak MTA işçileri

Zonguldak Dev-Maden-Sen

Sendikalarda tasfiyeciliğin yeni maskesi

Teşvik
soygununa
yenileri ekleniyor

Teşvik devam ediyor. Hem de eskiden daha büyük bir hızla. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı her ay Türkiye milyonları bulan teşvikleri burjuvazinin kullanımına sunuyor. İşte bir örnek daha.

Merkezi İstanbul'da bulunan Orta Doğu Denizcilik Anonim Şirketi değerleri 380 milyon liraya bulan iki geminin, tüm masraflarıyla birlikte 665 milyon liraya malolacağı hesaplandı ve teşvik için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na başvurdu. Bakanlık da gemilerin ithali sırasında 265 milyon liralık gümrük muafiyeti uygulanmasına karar verdi. Yani yüzde 100 oranında. Ancak, bu kadar destek yetkililerce yeterli görülmediği için, yatırım gerçekleştirildiği sırada yüzde 30 oranında, 6 milyon lira tutarında da "yatırım indirim" teşviki sağlandı. Kuşaka, Bakanlık tarafından anonim şirkete tanınan kolaylık 271 milyon liraya buldu. Şirketin bu işinin anıyla tamamlanabilmesi için 380 milyon liralık dış kredi, 1 milyon lira tutarında da iç kredi bütçesi öngörüldü.

665 milyon liraya açan bu yatırımı girilen şirketin sermayesi merak edilebilir: 1 milyon lira. İşte bu ufak parayı Bakanlık yetkililerinin de dikkatini çekmiş olacak ki, sermayenin 19 milyon lira daha arttırılması istendi. Adı üstünde: Teşvik Belgesine de tam hakkını vermek gerekir. Değil mi?

ÖMER DEMİRYUMRUK

Bülmel sosyalistleri sendikalar
tasfiye etme girişimlerine bir
yeniis dafa ekledi. DİSK'e
bağlı Dev-Maden-Sen sendikası
Zonguldak bölge başkanı Bülent
Timoçin görevinden alındı.

Bülent Timoçin 4 Nisan 1977
tarihinde yapılan sendika kongresinde,
kongreye katılan delegelerin
kimüne yakınını oylarını alarak
sendika başkanı seçti. İşçilerin
Timoçin'e olan güveni boşuna
değildi. Timoçin, Bölge Başkanı
seçildikten sonra sendikann
güçlenmesi için yoğun bir
mücadeleye girişti. DİSK'in,
yulardır giremediği Zonguldak'ta
sesi duyulmaya başladı. Türk-İş
e bağlı M.T.A.-İ Sendikası örgütü
olduğu anlarındaki bir bir
sükküldü. Dev-Maden-Sen
Sendikası işyerlerinde birbirini peşisıra
yetki kazandı.

DİSK İ. BÖLGE
TEMSİLCİLİĞİ SEÇİMLERİ

7 Mayıs 1978'te DİSK'in I. Bölge
Temsilciliği seçimleri yapıldı. Dev-Maden-Sen
Zonguldak Bölge Başkanı da bu kongreye
delege olarak katıldı. Bölge başkanlığı
için iki aday vardı. Bunlardan biri
hem eski DİSK Genel Başkanı K.Türkler'in,
hem de şimdiki Genel Başkan A.Baştürk'ün
"mutemet"ı adını Ali Kaya, diğeri ise
toplumsal ilerlemeye ağızdan
düşürmelerine Kamal Aydın'd. Bülent
Timoçin delege olarak en doğal hakkını
kullanarak kongrede bir konuşma yaptı.

Bu konuşmasında DİSK'in eski ve yeni
yönetiminin politikasını eleştirdi. Sınıf ve
kitle sendikacılığının bilimsel sosyalistlerin
bakış açısıyla ortaya koydu; Başkanlık
için adaylığını koyan Ali Kaya'nın
niteliğinin herkes tarafından bilindiğini,
bu yüzden kendisine oy veremeyeceğini
söyledi.

Timoçin'in konuşmasından sonra Dev-Maden-Sen üst yönetimi

ml divana bir "telgraf" verdi. Telgrafta
Zonguldak bölge başkanının yaptığı
konuşmanın sendikayı bağlamadığı
bildiriliyordu. Dev-Maden-Sen yöneticileri
daha sonra da Timoçin'e yaptıkları
konuşmada sendika yönetimi olarak
politik belirlediklerini ve Ali Kaya'nın
başkan seçilmesi için karar aldıklarını
söylediler.

BİLMSEL SOSYALİSTLER VE SENDİKA
ARİSTOKRATLARI SENDİKALAR
NASIL GÖRÜRLER?

Burada "sendika politikası" denen
oluğu üzerinde biraz durmak
gerekli. "Sendika politikası"ndan
bilimsel sosyalistler ne anlıyorlar,
sendika aristokratları ne anlıyorlar?
Bilimsel sosyalistlere göre "sendika
politikası" sınıf ve kitle sendikacılığının
ilkeleiridir. Bu ilkelere çok defa
söylenildi ve yazıldı. Ama somut bir
olaydan kalkarak bir kere daha
yinelemek gerekir. Sendika işçilerin
ekonomik, demokratik kitle örgütüdür.
Sendikal hareket, sendikal örgütlerde
değişik siyasal görüş ve eğilimlerde
işçiler vardır ve olacaktır. Bu yüzden
sendikal politik bakımdan heterojen
bir yapı taşları. Sendikalar öncelikle
işçilerin ortak ve somut sorunlarıyla
ilgilirlir. Çünkü sendikalarda işçileri
bir araya getiren en önemli etken
onların genel simt çıkarılmasıdır.
Bunlardan başka fazımizm ve emperyalizme
karşı mücadelede işçi sınıfının politik
hareketini ömz etmek, kendi kitle
tabanını bu alanda en geniş bir
biçimde harekete geçirmek sendikal
örgütlerin görevidir.

Sendika işleri yürütülürken demokratik
merkezletçilik ilkesi işletilir. Alınan
kararlarda tabanın söz ve karar sahibi
olması ilkesi yaşama geçirilir. Bilimsel
sosyalistlerin sendikalarda başlıca
açuları en genel hatlarıyla böylece
dir.

Sendika aristokratları ise sendikalar
kendi tapulu malları gibi bakıyorlar.
Onlar için simt çıkarılması değil,
kendi siyasal görüş ve tercihleri
önemlidir. Bu kişiler için sendikacılık
artık "iyi para getiren bir meslek"
tir. Artık yasadıkları gibi düşünmeye
başlarlar. Gittikçe sınıftan ve tabandan
koparlar. Bu kişiler kendi amaçlarına
ulaşmak için her yola ve çareye
başvurmaktan çekinmezler. Artık onlar
için her yol mübahdır. İşte sendika
aristokratları da sendikalara kısaca
bu şekilde görürler.

BÜLENT TİMOÇİN ŞUBE
BAŞKANLIĞINDAN ALINIYOR

Şimdi olayı yeniden anımsayalım.
Bir işçi konfederasyonunun bölge
temsillciliği seçimi yapıyor. Bölge
başkanlığı için iki aday var ve
ikisinin de adaylıkları konfederasyonun
yönetimince onaylanıyor. Bu konfederasyona
bağlı bir sendikann yönetim kurulu
da adaylardan birini seçmesi için
"sendika politikası" sapıyor. Bir
kongrede kimin yönetime geçeceğine,
kimin başkan seçileceğine o kongreye
katılan delegeler karar verir. Eğer
tersi bir durum yarılacak istenirse
bunun adı kongre olmaz. Konfederasyona
bağlı bir sendika böyle bir karar
alamaz. Böyle bir karar mekanizması
işletilirse sendika işçi demokrasisi
işlemez, tabanın söz ve karar sahibi
olması ilkesi rafa kaldırılır. Böyle bir
"sendika politikası" kendii konfederasyonun
ilkelere aykırıdır. Böyle bir karar
uyumuyor diye kişiler sendikalardan
tasfiye edilemezler.

Olaylar yukarıda özetlenenler
sınırlı kalmadı. 10 Temmuz 1978
günü Dev-Maden-Sen Genel Merkezinden
gelen bir yazıyla Bülent Timoçin'in
profesyonelliği "görülen lüzum üzerine"
kaldırıldı ve Timoçin ve işveren
"insafına" terkedildi. "Görülen lüzum"
yazılı olarak açıklanmaya
çesret edilemedi ve Timoçin'e
sözü olarak iletildi. Türkiye İşçi
Partisi üyesi olması, 1 Mayıs'ta
Zonguldak bölgesinin alana Sosyalist
Türkiye ile girmesi sanki birer suçmuş
gibi, kendisinin kesin ihraç istemyle
Onur Kurulu'na verilceği söylendi.

Bülent Timoçin Onur Kurulu'nda
kendisinin bir sosyalist olduğunu ve
sosyalist bir partinin, Türkiye İşçi
Partisi'nin üyesi olmanın utulanacak ve
sakanlanacak birşey olmadığını,
aksine bu partinin üyesi olmakla her
zaman şeref ve gurur duyduğunu
belirtti. Türkiye İşçi Partisi'nin aldığı
kararların kendisini her zaman
başlayacağını; çünkü kendisi
sendikacı olduğu için sosyalist
olmadığını, sosyalist olduğu için
sendika başkanı seçildiğini ve tüm
yaşamını parti yaşamıyla bütünleştirdiğini
söyledi. "Sosyalist Türkiye" sloganının
iş bu günün işçi sınıfının nihai amacı
olduğu için her 1 Mayıs'ta atılacağı
söyledi.

Bu "savunma" sonunda Onur Kurulu
Bülent Timoçin'i şube başkanlığı
görevinden aldı ve sendika üyeliğinden
çıkarılmaması reddetti. Timoçin
görevinden alındıktan sonra tekrar MTA'da
eski işine döndü ve çalışmaya
başladı. Türkiye İşçi Partileri
sendikalardan tasfiye hareketleriyle
ilk defa karşılaşmıyorlar. TIP'iler
daha önce de bu tür hareketlerle
karşılaşmış ve onlar da sendikalardan
ayrıldıklarıktan sonra tekrar eski
işlerine döndüler.

TÜRK-İŞ VE DİSK ÜYESİ SENDİKALAR
AYNI SÖZLEŞMEYE İMZA KOPYU

Sendikalardan tasfiye hareketleri
kimin işine yapıyor? Bu sorunun en
genel cevabı burjuvazinin işine
yapıyordur. Ama bu kadar da yeterli
değildir. Bunu somutlaştırmak için
kitlelere anlatmak gerekir. Geçtiğimiz
günlerde MTA işyerlerinde bir sözleşme
imzalandı. Sarı Türk-İş'e bağlı
MTA-İŞ ile DİSK'e bağlı DEV-
MADEN-SEN Sendikası aynı sözleşmenin
alına imza attılar. İşçilerin bu sözleşmeye
tepkileri yüzlerce tepkilerle
başkanı göreve alınca tepkiler
daha da yoğunlaştı.

Bu tasfiye girişimlerinin bir başka
sonucu daha var: Böylece geniş işçi
yığınları örgütlenmeye başlıyorlar.
Bilimsel sosyalistler bu oyunları
bozmak için tüm güçleriyle çalışıyorlar.
Burjuvazi bu oyunu çok ince olarak
teşahhüyor ve sendika aristokratları
bu oyunların aktörleri olarak
görevlerini yerine getiriyorlar. İşçi
sınıfımız bu oyunlara karşı uyanık
olmalıdır. Sendika aristokratları,
yaptıklarının hesabını vereceklerini
bilmelidirler.

FEDERAL ALMANYA'DA NEO—NAZİLER YİNE HİTLER'İN İZİNDE

Fanatik Hitler hayranları Führer'in anısını sürdürmek için toplu gösterilerinde 'Heil' iğareti kullanıyorlar.

Hitler faşizminin yıkılmasından sonra, Almanya'da, Alman halkını ve tüm dünyayı sosyal-sosyalizmden kurtarmak için başlatılan, nazizmin kahntılarının temizlenmesi girişimlerinin, "batı cephesinde" başarısızlık sonuçlandı; bugün açıkça görülüyor.

Nazi kalıntıların temizlenememesi, geçmişti oldukça kırıltı onbinlerce savaş suçlusunun, soğuk savaş ortamından yararlanarak kendilerini temiz çıkarmalarından çok daha önce, olmasaksız hale gelmişti. Suçluları yaptıkları işler yerine, bağı oldukları Nazi örgütlerinde sorumluluk devrelerine göre değerlendiren ve böylece en üst düzeydeki suçlulardan "basit yüz arkadaşlarına" kadar inip milyonlarca tahdikat dosyası açan, İngiliz, Fransız ve Amerikan makamları işi, içinden çıkılmaz hale getirdiler. (Bu nedenle sadece ABD'de 13 milyon dosya açılmış.)

NAZİZMİN HORTLATILMASINDA YENİ ADIMLAR

1945 Ağustos'unda Sovyetler Birliği, Amerika, İngiltere ve daha sonra Fransa tarafından Potsdam'da varılan anlaşmanın maddeleri bahlı devletlerce bütünüyle hayata geçirilmedi. Bu maddelerle Almanya'nın silahsızlandırılması ve askerden arınması, Nazi partisinin ortadan kaldırılması, her türlü Nazi eyleminin yasaklanması ve politik yaşamın ülkenin ekonomik ve politik bütünlüğünü gözetken demokratik temeller üzerinde yeniden oluşturulması hedefleniyordu. Yine bu maddelerde, nazizmin sınıf karakterlerini, kapitalist tekelere, özellikle ağır silah sanayinde etkin tekelere biçimlendiği belirtiliyor; bu nedenle de sosyalizmin tamamen yokedilebilmesi için öncelikli tekelilerin varlığına son verilmesi gerektiği kabul ediliyordu.

Savaşın sonra Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin Hannover'de yaptığı ilk kongrede Willy Brandt'ın açıklaması yapmak zorunda kalıyordu: "Hitler hareketini iktidara kadar getiren karteller ve tekelilerdir. Bu nedenle sadece politik ilişkilerdeki güç dengesini değil ekonominin temellerini de değiştirmek zorundayız."

Hristiyan Demokratlar da 1945 temmuzundaki ilk kongrelerinde, "büyük sermayenin ve özel tekelilerin hakimiyetine son verilmesi gerektiğini" belirterek, faşizmin tahlilinde hiç de geride kalmadıklarını gösterdiler.

Ne var ki bütün bu güzel sözler bugünün Almanyasında hatırlanması oldukça güç anılar ola-

rak kalmaktan öteye geçemedi...

3. Rayh'm yıkılmasından sonra Almanya'da ilk neo-nazi hareketlerinin başlaması 1945 yılının sonlarına rastlar. 1945 yılının Eylül ayında, İsviçre'de basılan neo-nazi bildirileri Almanya'ya sokulmaya başlandı. Yine aynı dönemlerde 1946 yılında Dr. Middelhaue'nin "Alman Yeniden Diriliş Partisi" (DAP)'nin kurulması ve 1947 yılında neo-nazi örgütlerinin federasyonlaşması birbirini izleyen önemli hareketler oldu. Bu federasyon günümüze kadar uzanan birçok neo-nazi örgütünün çekirdeğini oluşturmuştur.

Eski bir SS olan Karl Heinz Priester'in kurduğu "Nasyonal Demokrat Partisi", adını "Alman Partisi" olarak değiştirdikten sonra katıldığı 1949 seçimlerinde oyların % 4'ünü aldı. Bundestag'ta yapılan ilk seçimlerde ise "Alman Rayb Partisi" (DRP) Federal Parlamento'da beş sandalye elde etti. Ancak DRP de, "Sosyalist Rayh Partisi" (SRP) nin kurulmasıyla çıkan bölünme, bu partinin etkinliğini azalttı. Birçok Nazi millîtanı SRP'ye geçti. 1951 seçimlerinde oyların yalnız % 1,6 sını stabilen DRP böylelikle faşist partiler yelpazesinden silindi. DRP'nin etkinliğini azaltmasına paralel olarak sıyrılın Sosyalist Rayh Partisi ise 1951 seçimlerinde Aşağı-Saksonya'da oyların % 11'ini alarak 16 milletvekili kazandı. Seçimler sırasında SRP'nin düzenlediği sokak eylemlerinde Nazi dönemi aratılmayacak gözetilme yöntemleri kullanıldı. SRP yetkilileri açıkça Nazi propagandası yapmakten çekinmediler.

Bu nedenle 19 Kasım 1951'de Adenauer Hükümeti, Karlsruhe Mahkemesine başvurarak, partinin Federal Alman Anayasası dışına çıktığı gerekçesiyle kapatılmasını istemek zorunda kaldı. 24 Ocak 1952'de, mahkeme SRP lokallerini ve yöneticilerinin evlerini arama kararı aldı. 15 temmuzda ise SRP'nin çalışmaları mahkeme kararı ile geçici olarak durduruldu. Ve nihayet 23 Ekim 1952'de Karlsruhe mahkemesi SRP'yi kapattı ve parlamentodaki sandalyelerini iptal etti.

"HEM SAĞA, HEM DE SOLA KARŞI"

Partilerinin kapatılması neo-nazilere önemli bir darbe indirdi. Uzun bir süre merkezi örgütsele bir yapıdan yoksun kalan 3. Rayh heveslileri günümüzde de süren iç çatışmalarla birçok hizbe bölündüler.

Gerçekte Adenauer Hükümeti, neo-nazi hareketinin örgütsel olarak yasaklanmasını bahane ederek, Alman Komünist Partisi (KPD)'ni de kapattı. Böylelikle her iki uca'da karşı olduğunu

kanıtlamış oldu. Ne var ki KPD kapatıldıktan sonra, 1952'den 1960'a kadar hiçbir faşist hareket hakkında hükümet ciddi bir soruşturma açmadı. Batı Alman makamlarının, Nurenberg duruşmalarında en ön sıraları alan ve bugün de etkinliğini sürdüren birçok SS artığına karşı - nere-deyse suç ortaklığına varan - hoşgörüsü oldukça düşündürüctür.

Bugün Almanya'daki eski SS'lerin kurduğu örgütlerin dışında en etkin neo-nazi gruplarından biri, Paul Koch'un kurduğu çelik müfritlerdir. Örgüt daha sonra "Avrupa için savaştan Ligası" adını aldı. Paul Koch bu değişikliğin gerekçelerini şöyle açıklıyor: "Hareketimizin tarihli kökenleri 1918 yılına kadar uzanır. Savaşçılarımız sahip olduğu özellikler, cesaret, sadakat, şeref, insanı ilişkilerde kardeşçe dayanışmadır. Alman halkının geleceğini, Avrupa halklarının birliğinde görüyoruz. Bu birliği oluşturmak için 1933'ten 1945'e kadar savaştık. Hareketimizin millîtanları, her iki savaşa da katılmış eski askerlerdir, geleceğimizin güvencesi genç kız ve erkeklerden oluşmaktadır. Bu millîtanlar, diğer ülkelerdeki millîtanlarınza da dahil olmak üzere, Almanya'da ve tüm Avrupa'da bolşevizmle karşı verilen mücadelede adım adım birleşmiş, bir araya gelmiş kişilerdir..."

SOĞUK SAVAŞ VE CIA DESTEĞİ

Nurenberg duruşmaları sonunda "... SS birimlerinin, yalnızca tarihin en vahşi savaşı çıkarılmakla kalmayıp, insanlığı karşı işlenen suçlarda da, Hitler Almanya'sının diğer tüm faşist örgütlerini oranla, en fazla sorumluluğa sahip oldukları..." açıklama getirilmiştir. Ne var ki, soğuk savaş ortamından da yararlanarak, eski SS'ler çok kısa bir zamanda, emperyalist ülkelerin gizli örgütlerini ve özellikle CIA'nın desteğiyle yeniden bir araya geldiler. Basın eski savaş suçluları-

nın yeniden örgütlenmesinde büyük rol oynadı. SS şefleri ve kadroları ilk olarak 1951 yılında "Vikingsin Çağırısı" adlı bir yayın çıkarmaya başladılar. 1955 yılından sonra aynı dergi "Gö-nüllü" adıyla yayını sürdürmeye devam etti. Bu yayının amacı SS'lere eski itibarlarının iade edilmesini sağlanmaktır. Çünkü "SS'ler anti-komünist Avrupa bilginli oluşturmaya çalışan seçkin kişilerdir" ve "onların şerefli isimlerini Avrupa tarihinden silmeye kimsenin gücü yetmeyecekti."

Eski itibarlarının sağlanmasını ötesinde (ki bu Federal Almanya'da sağlanmıştır) yayın, "Avrupa'daki eski ortak düşman, yani denizci çilere karşı mücadelemizi" talep ediyor ve kendilerine yapılan, adaletle, özgürlüğe ve demokrasiye sığınan davranışlar olarak niteliyor-du.

1966 yılında SS general Felix Steiner tarafından kurulan "Karşılıklı Yardımçılık Birliği" (HIAG) adlı örgüt eski SS'lerin yeniden toplanmasını sağladı. Örgütün Federal Almanya'da 1200'den fazla şubesi vardır. Ayrıca bazı Avusturya ülkeminde de faaliyetlerini sürdürmektedir. Fakat bu "yardımlaşma örgütü" çalışmalarını böylelikle dar bir çerçevede tutmuştur! Bugün Avrupa'daki birçok neo-faşist gençlik hareketi HIAG'ın içindeki SS uzmanlarına denetlenmekte ve yönlendirilmektedir. HIAG'ın gençlik içindeki çalışmaları gerçekten ürktürücüdür. 113 eğitim kampunda, gençlere, Napola'da verilecek aratılmayacak ideolojik sembler verilmektedir. (Napola, Hitler döneminde genç SS kadrolarının yetiştirildiği millî eğitim merkezleridir.)

Batı Almanya'da en önemli neo-nazi hareketlerinden biri de Alman Nasyonal Demokrat Partisi (NDP) olmuştur. Parti 28 Kasım 1964'te çeşitli neo-nazi gruplarından geçen 700 delegenin katıldığı bir kongrenin etresinde kuruldu. 1965 Nisanında NDP'nin 7000 üyesi vardı. "Almanya'dan Haberler" adlı haftalık bir yayın organına sahip olan parti, aynı yılın Eylül ayında yapılan seçimlerde oyların % 2.1'ini aldı. Bu oran 600 000 oya karşılık geliyordu ve ertel yıl yapılan seçimlerde NPD'nin oyların 1.084.000'e yükseldi. Yine aynı yıl 5000 delegenin katıldığı çok büyük bir kongre düzenlendi. Kongre sonunda Partinin yönetimine, tanınmış sanayici Fritz Thielen başkanlığına, eski SS'lerden Adolf von Thadden, Florian Winter Fassbender ve Wilhelm Gutmann ekibli getirildi.

1966 yılının sonunda NPD'nin 22000'ini üzerinde üyesi vardı ve bunların yarısı 35 yaşından büyüktü. Özellikle genç üyelerin başlattıkları muhalefet sonunda Fritz Thielen başkanlıktan indirildi ve yerine Adolf von Thadden geçti. 1968 yılında yapılan seçimlerde NPD oyların % 9.9'unu aldı. Ancak bu, Nasyonal Demokrat Hareket için geçici bir başarı oldu. Çünkü 1968 den sonra parti'nin oyları gide-rek azaldı.

DAĞILAN HAREKET

Almanya'nın en büyük neo-nazi basın merkezine sahip olan Dr. Gerhard Frey, bu dönemde partinin en aktif kadrolarının Franz Joseph Strauss'un yanına geçmesini sağladı. 1972 seçimlerinde NPD oyların ancak % 0.6'sını alabildi. Üye sayısı da 4000'ine altına düştü. 1976 Seçimleri ise NPD hareketinin bitişini kanıtı oldu. NPD'nin tüm millîtanları en üstteki Nazi örgütlerinden en sağcı milliyetçi örgütlere kadar çeşitli gruplar arasında dağıtıldılar ve faaliyetlerini oralarda sürdürmeye başladılar.

Dr. Gerhard Frey'in oluşturduğu basın tröstü, Almanya'da neo-nazi hareketi için hiç de küçümsemeyecek bir destek olmuştur. Toplumun çeşitli katmanlarına, işçilere, köylülere, öğrencilere yönelik faşist yayınlar bu tröstün tesislerinde basılmıştır. Dr. Frey'in basın faaliye-

Yediler'e

Yaşamın vazgeçilmez yerinde
yaşanılarda
gece yarısı yedi yol daş uyukuda
88km kurşuna geldi onlara
şarjörler boşaltıldı ağızlarına ağzızlarına.

yedi yiğit daha düşüdü toprağa
yeni türükler çalmalı sazım
bu toprak
şimdi biraz daha bizim.

yedi dal kırıldı ülkemede
dallar id
herbiri binbir çiçek
iyiye gülece-doğruya eşite hasret.

ölmün nasıl gelirse gelsin
korku bilmez bu yolda yürek
bu kan tarlasında
elbet birgün kızıl güller gülecek
dokuz kurşuna dokuz gün direnen yoldaşın
kalan hesabı görülecek.

yürümlü
yürümlü linsansızın üstüne
yürümlü
ki...
durmasın çark
dallar yeşil yeşil çiçek-çiçek
başaklar salıkm çıkacak.

8.11.1978
NEŞET KILIÇASLAN

ti kadar önemli çalışmalarından biri de bir yılın sağ örgütü bir arayatarlamasıdır. Bunların en önemlisi "Anayasa bağlı güçler Birliği" (VVK)dir. Bu örgüt faşist gençlik hareketinin önemli bir kısmını kendi içinde toplayabilmştir. 1971 yılında "Alman Halkının Birliği" (DVU) adlı bir örgüt kuruldu. Dr. Frey örgütünün kuruluş amacının saği bölünmüşlüğü kurtarmak ve Alman halkını büyük idealle kavuşturmak olduğunu söylüyordu. Gerçekten milliyetçi ve şoven düşünceleri Alman halkının en geniş kesimine yaymaktan başka amaçları yoktu. Örgüt aslında Franz Joseph Strauss'un Truva atlarından biriydi ve 5000 militanı bilerek veya bilmeden onun hüzmede taşıyordu. Gerhard Frey amaçlarını, "İktid Dünya Savaşı politik planı da kazanmak" olduğunu gözlemliyordu. Bu nedende DVU'nun sayımlarının büyük bir kısmında sayımların nazilerin işlediği cinayetler binbir yalanla örtbas edilme ve çarpıtılmaya çalışıldı. Hatta bu sayımlar bir kısmında göz odalarının, funların savaş sonrasındaki Amerika ve Sovyetler Birliği tarafından inşa edildiği bile iddia edildi. Dizaynenen kalabalık gösterilerde Hitler'in ve eski SSlerin susuzluğu kanıtlanmaya çalışıldı. Bütün bu yayın eylemlerle Strauss'a ve CSU'ya en keskin neo-nazi militanlarının kayması sağlandı.

DVU'nun, 1976 yılında Fransa'da ölen, eski SS savaş suçularından Joseph Pelper'in anısına bir toplantı düzenleyeceğini ve mozaiklerin törene açılacağını bildirmiş demokratik çevrelere tepkiyle karşılandı. Karlsruhe mahkemesi açılış törenini yasaklamak zorunda kaldı. Mannheim'da yapılan toplantıya ise 12000 kişi katıldı. Dr. Gerhard Frey DVU'nun amaçlarını şöyle açıklıyordu: "... örgütümüzün, Alman kültür ve uygarlığı-

nın korunması, Avrupa'daki ulusların ve Alman birliğinin sağlanması, bütün ülkelerin 1937 öncesi sınırlarına dönmeleri, tüm savaş suçlularını zindanların iltibarının geri verilmesi..." Toplantıya Avrupa'nın birçok yerinden yüzlerce kutlama ve dayanışma telgrafı geldi.

13-17 Haziran 1977'de Stuttgart, Frankfurt, Hannover'da yapılan toplantılarda da DVU "Sovyet Emperyalizmi"ne karşı mücadele bayrağını açıyordu. Bincere neo-nazinin katıldığı bu toplantılara Goebbels'in özel sekreterliğini yapmış Wilfried von Oven da konuşmacı olarak katıldı.

DVU'nun en tehlikeli propagandası eylemleri gençliğe yönelik olanlardır. Dr. Frey'in bu amaçla Almanya'nın ve Avrupa'nın en büyük neo-nazi gençlik hareketiyle yakın ilişki olmuştur. "Viking Gençliği" adlı bu örgüt uluslararası bir yapıya sahiptir. Örgütün Fransa'da, Belçika'da, Hollanda, Danimarka, Kanada, ABD ve Güney Avrupa Cumhuriyetlerinde sekelyonları vardır. Viking Gençliği klasik anlamda bir parti hareketidir. Polis içinde ve devlet kadrolarında hücreler halinde çalışan üyeleri vardır. Özellikle öğretmenler arasında taban bulmaya çalışmaktadır. Ayrıca örgütün yaz aylarında açıldığı kamplarda Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelen gençler askeri eğitim görmektedirler.

YAHUDİ DÜŞMANLIĞINA DEVAM

Yine 1975 yılında, Hitler dönemi Almanya'nın andırın bir Yahudi düşmanlığı kampanyası başlatıldı. "Alman Millî Hareketi" (DBI)nin önderlerinden avukat Manfred Roeder, Uganda Devlet Başkanı İdi Amin'e gönderdiği mektupta suçları şöyle yazıyordu: "... Orta Doğu'da İsa'nın Devleti varlığını sürdürdüğü si-

rece bariş mümkün olmayacaktır. Biz, iki dünya savaşına mal olmama rağmen, Yahudi baskısına karşı mücadele etmişlerdir. Asıl düşmanlarımız, dışmanlarımızın artık söz konusu olmadığını göstermiştir. Tüm dünyam ortak ve tek düşmanı, uluslararası Yahudilik karşı güçlerimize birleşirelim." Roeder, 1976 yılında Amerika'da yapılan dünya sosyal-sosyalist kongresinden dönüştü de şu açıklama yapıyordu: "... Avrupa Özgürlük Hareketini yarattık. Hareketimiz bütün ülkelerin milletlerine aittir. Biz Almanlar, mücadelede yalnız değiliz. Çünkü, bütün ülkelerin beyaz ırktan halkları aynı tasamın, siyonist tehdidin altındadır. Almanya'da, Avrupa'da dünyanın her tarafındaki Yahudilere karşı mücadele ortaklıktır... Ülkemizde Amerika'da yapılan kongrede temsil etmekten gurur duyuyoruz. Bu kongreyle bir kez daha, örgütlü dünya Yahudiliğine karşı mücadelelerin gerekliliği vurgulanmıştır..."

FAŞİST HAREKETE KARŞI GÖSTERMELİK TEPKİ

Batı Almanya'da İçişleri Bakanlığı her yıl, yaklaşık yüzelli sayfalık bir rapor yayımlar. Bu raporun üçte bir ilke içindeki neo-faşist ve neo-nazi hareketlerine ilişkin. Bu rapora göre Almanya'daki neo-nazi hareketinin gelişimi o kadar önemli değildir ve bir avuç macemacının eylemlerinden öteye geçmemektedir. Federal Servis görevlilerinin neo-faşist hareketleri tüm ayrıntılarına kadar bilmelerine rağmen böylesine sudan raporların hazırlanması oldukça düşündürücüdür. Batı Alman Güvenlik Servis yetkililerinden biri bu durumu şöyle anlatıyor: "İçişleri Bakanlığında hazırlanan ve diğer ülkelere de gönderilen bu raporlardan çok fazla birşey beklememek gerekir. Örgüt personelinin büyük bir çoğunluğu, geçmişte oldukça kötü kişilerden oluşmaktadır. Hitler dönemi yöneticilerinden veya bu yöneticilere yakınlığı ile bilinen kişilerden oluşan bu kadro örgütün üst kademesinde yer almaktadır. Bu nedende Federal Servis üzerindeki denetimler çok geniştir. Alt kademelelerin topladığı veriler üst kademelede, sağ ve sol uçlarını eylemleri şeklinde rapor edilerek, Bakanlığa sunulur rapor hazırlanır... Bugün Almanya'daki en tehlikeli nazl kalıntıları çeşitli grupların arasına dağılmış olanlar değil, bizzat devlet kadrolarının, polisin içinde sızması olanlardır."

Almanya'da neo-nazi ve neo-faşist hareketlerin büyük bir başarıyla karşılanmaması nedenlerinden biri, bu tür görevlilerin devlet aygıtının en üst kademesine kadar sızması olmalıdır. Ancak neo-faşist hareketlerin gölgeleştirmesini asıl nedeni, nazizmin toplumsal temelini oluşturan kapitalist ilişkilerin etkinliğininin Fr. Almanya'da keskinlikle kırılmamasıdır.

Potsdam görüşmelerinin temel hükümlerine uyarak, nazizmin kökünü kazınabilmesi için, tekellerin ve kapitalist ekonomik yapının ortadan kaldırılmasının koşullarını hayata geçiren ve bugün sınırları içinde, müze haline getirilmiş toplama kamplarından başka hiçbir nesil kalıntısı bırakmayan Demokratik Alman Cumhuriyeti de Fr. Almanya'yı karşılaştırmak mümkün mü?

ÇİZERLER HALK SAĞLIĞINI IRDELİYOR

SEMIH GÜMOŞ

Etkinlikleri toplumsal değişime koşut olarak artan demokratik kitle örgütlerinin son yıllarda düzenledikleri yarışmalar, karikatürümüzde kendine özgü bir yer edindi. Özellikle genç çizirlerin ilgi göstermesi ve ödülleri de çoğu kez bu genç çizirlerce alınması, bu yarışmaların en olumlu yanı. Gettiği yarışmaların, salt bu yarışmaları bile, olumsuz bir işlevi olduğunu öne süren ve bu nedende yarışmalara katılmayı doğru bulmayan çizirlerimiz de var. Ancak, son yıllarda sayıları hızla artan ve henüz içinde buldukları tıkanıklığı aşma sancılarını yaşayan genç çizirlerimiz, bu yarışmalarda çizgilerini sına ve diğer çizirlerle kendilerini karşılaştırmaya olanığı bulmaları düşünülecek olursa, bu yarışmalara bütünüyle karşı çıkmanın, sorunları artırmadan ötesinde anlam taşımadığı ortaya çıkar. Hemen her yarışma sonrasında basılan albümler ise, karikatürümüzün sorunlarını görmemizi kolaylaştırdığı gibi, karikatür sanatımızın o dönemin geleceğe uzanan belgeleri olması açısından da çok yararlı.

Türk Tabipler Birliği ve Karikatürçüler Derneği'nin birlikte düzenledikleri yarışmaya katılan karikatürlerin toplandığı Halk Sağlığı - Yarışma Karikatürleri '78 albümünün ilk anda hatırlattıkları bunlar. Mart ayında sonuçlanan yarışmaya katılan karikatürler, Ankara ve İstanbul'da da sergilendi.

Yarışmanın Birincilik Ödülü Omit Ögme'nin karikatürüne verildi. Ögme'nin karikatüründe, çarpıcı bir düşüncüyle, bu düşüncüye iyi kavrayan bir biçimin başarıyla bileşimini görüyoruz. Karikatürün iki temel öğesi: yalnlık ve grafiğe yakınlık. Grafiğe o denli yaklaşıyor ki, karikatürün yüzölçümüyle halk sağlığı konulu çok güzel bir afişin çıkacağı düşünülüyor. Kendisiyle yapılan bir konuşmada, "Başını yönünden de, alışmış dışına çıkımay amaçlayan çalışmaların yoğunlaşması bir dönemden geçiyoruz." diyen Ögme, "alışılmıştan dışımdaki" çalışmalarını, albümdeki iki karikatürü düzeyinde sürdürdüğü takdirde, karikatür sanatımıza kendine özgü bir renk katacaktır.

Omit Ögme'nin, değişik tadar getiren iki karikatürü dışında, albümdeki diğer karikatürlerin genellikle "ortalama" bir düzeyi aştığını söylemek olanaaksız. Daha çok kafa yorarak, sorunu daha çarpıcı yarımdan yakalamak için pek gaba gösterilemediği herhalde yanlış bir tesbit olmayacak. Beslenme yetersizliği, çevre kirlenmesi gibi konular, birbirini yinelerken, süğ bir düşüncü ve çizgi düzeyini aşmıyor. Yakalanan çizgilerin süğ bir düzeyde ele alınması, böylelikle de ince bir mizaha bürülebilememesi, karikatürlerin etkinliğini azaltırken, izleyeni düşündürme kaygısını da kendiliğinden bir kıyaya itiyor. Albümların birçok karikatürdeki rahatsız edici fazlalığı da, ayımsuzluklara tuz-biber ekliyor. Genç çizirler, gelişigizle çizgilerle karikatür çizgilerinin sürmesine yol açıyorlar. Gereksiz ayrıntı çizgilerinin kovmayı başarabilerlerini ise, daha dikkat çekici karikatürler ortaya çıkardıkları görülüyor.

Albümün önemli bir eksikliği de, usta çizirlerimiz yarışmaya ilgi göstermemesi. Tan Oran'ın yarışma dışı karikatürü dışında, karikatür sanatımızın çizgilerine doymuluyacak ustalarının yarışmasına katılmayı, albümü bir "amatör" çizirler derlemesi havasına sokmuş. Neyse ki, Tan Oran'ın kendisinde pek rastdamadığımız biçimdeki karikatürü, tek başına bile albümün daha izlenir olmasını sağlıyor.

Albüm, bu olumsuz özellikleri dışında, karikatürün en denli etkin bir araç olduğunu, onun kavrayıcı ruhunu bir kez daha gösteriyor. Halk sağlığını toplumsal bir yara olduğunu ve beslenme yetersizliği, çevre kirlenmesi, doktoruzluk, ilaç sömürsüsü, hastane sorunu, iş kazaları gibi, kapitalizmin ürünü birçok sakatlık tarafından nasıl tehdit edildiğini, bir çarpıda gözler önüne seriyor. Vahşi hayvanlar gibi patlayana tıkanmaların yanında, bir somun ekmeği paylaşmaya çalışılanlar, olanca çiplaklığıyla görüyorsunuz... Ve sorunun açıklığı mişah özele o denli baskın ki, karikatürler karşısında gülümsemeyiyorsunuz.

Halk Sağlığı - Yarışma Karikatürleri '78 özenli, temiz bir baskıyla hazırlanmış. Beyaz kağıt üstündeki çizimler, kangrenleşmiş bir sorunu irdelerken, karikatürün sevenleri de, bu "hazır" sanatımızın sorunları üstünde düşünmeye, tartışmaya çağırıyor.

"Atatürk' çülük adına bugün tutucu, gerici politikalar savunuluyor"

TIP Genel Başkânı Behice Boran'ın, Ankara'da yayınlanan Bayram gazetesinin 14 Kasım tarihli sayısında bir yazısı yer aldı. Boran yazısında, geçtiğimiz 10 Kasım günü ölümünün 40. yılı dolayısıyla anılan M. Kemal Atatürk'ün görüşlerini ve politikasını günümüz Türkiye'sinin koşulları açısından bir değerlendirmesini yaptı. Günümüzde Atatürk' çülük adına toplumsal ilerleşiyi tutucu girişimlerin savunulduğunu, demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanmak istendiğini belirterek, Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığının bugünkü göstergeleri üzerinde durdu. Boran'ın Ankara Bayram Gazetesinde yer alan yazısını okuyucularımıza sunuyoruz.

Günümüzün sorunları sıkıştırdıkça, dar boğazlar daha da daraldıkça bocalamaları ve şaşkınlıkları artan egemen güçler bir yandan çıkıp gülmeye, öte yandan Atatürk'e sığınma yollarına başvurmaktalardır. Hükümetin hazırladığı bildirilen, demokratik hak ve özgürlükleri yok edersine kısıtlamayı amaçlayan kanun tasarıları ve Genel Kurmay Başkanı'nın son demecleri, bir sertleşme politikasının dile getirilmesidir. Atatürk'ün ölümünün 40. yıldönümünde yazılan ve söylenenler ise Atatürk etrafında bir heyecan ve duygusallık havası yaratarak çıkış yolunun onda bulunduğu ve bulunabileceği inancını ve umudunu yaratmak çabasıdır. Çok dikkat çekicidir ki, Atatürk'e bağımlılıklarını, sorunların çıkış yolunun onun ilkerlerine olduğunu durmadan tekrarlayanlar, bu tekrarlama-lerin ötesinde, ne onun tarihsel gelişime bakış açısını irdeleyip bugüne uyarlamakta, ne de sorunların çözümünde, onun ilkerlerine bağılı kalmaktadırlar. Bugün "Atatürkçülük" denilen Atatürk'e bu sözle bağıllık ve "Ne sağcıyız, ne solcuyuz, Atatürkçüyüz" tekerlemesi ardında toplumun sol doğrultuda olan ilerlemesine karşı duruş, solu bastırarak toplumsal ilerlemeyi durdurmak çabasının başka birşey değildir. Atatürk, zamanında ilerici bir insandı. İçinde yaşadığı, yarım yüzyıl öncesinin toplumunu feodal düzenden kapitalist aşmaya iler-

letici, bir ortaçağ imparatorluğundan bir ulusal devlet yaratıcı görüşlere sahipti ve böyle bir politikanın uygulayıcısıydı. Bugün Atatürkçülük adına yapılmak istenenler ise toplumsal ilerleşiyi tutucu, bunun için de gerici niteliktedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ SOSYALİST BİR İÇERİĞE KAVUŞARAK "PAYIDAR" OLACAKTIR

Atatürk toplumların değişme halinde olduğunun farkındaydı. En yakın çalışma arkadaşları "İstanbul'da esir düşmüş" Sultanlığı ve halifeliği kurtarma ve sürdürme hesapları yaparken, O imparatorluğun, sultanlık ve halifelikle beraber tarih sahnesinden silinmeye mahkum olduğunu çoktan biliyor, çabalarını, bu silinmeden doğacak olan ulusal devletin, Cumhuriyetini yaratılmasına yöneltiyordu. Atatürk hiç birşeyi kendi "dehası" ile yoktan varetmedi. Büyük adamların büyüklüğü toplumun gidişini doğru saptayıp değerlendirebilmeleri ile orantılıdır.

Atatürkçülerin tarihe böyle bir dinamik açıdan bakmak akıllarının ucundan bile geçmemektedir. Onlar için değişme değil, değişmezlik esastır. Oysa sormak gerekirdi: Bugünün toplumlarında -ve Türkiye'de- tarih sahnesinden giderek silinmeye mahkum olan nelerdir? Yeni gelişme, geleceğe sahip çıkmaya namzet olan nelerdir? Bu açıdan bakıldığında ve gelişmeler doğru saptanıp değerlendirildiğinde görülecektir ki, dünyanın ve Türkiye'nin gidişine sola doğru. Çaçımsız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Türkiye Cumhuriyeti payidar olacaktır ama, ergeç sosyalist bir içeriğe kavuşarak payidar olacaktır.

"TAM BAĞIMSIZLIK" ÇİZGİSİNDEN GERİYE

Atatürk'ün somut ilkerlerine gelindiği zaman da, "Atatürkçülük"lerin bunlara uygulamada sahip çıkamadıkları görülmektedir. Kurtuluş savaşı "istiklali tam" için yapılmıştı. Bir kısım yabancı şirketler bu amaçla satın alınmıştı. Atatürk istiklal konusunda çok duyarlı idi. Türkiye emperyalist-kapitalist dünya ilişkileri ağı içinde kalmaya devam ettildi için "tam bağımsızlık" koşulları ve durumu oluşmadı; ama yine de Türkiye son tarihsel dönemini görel olarak bağımsız evresini yaşadı. Bu görel bağımsızlık çizgisinden adım adım geri gidilince, "Atatürkçülük" şampiyonlarından hiç ses kımardı. NATO'ya girildi. Tüm silahlı kuvvetler NATO emrine verildi. Ulusal savunma stratejisi NATO stratejisi ile öleştirildi. Yurt topraklarından parçalar

askeri üs ve dinleme tesisi olarak Amerikan askeri yönetimine devredildi. Silahlı kuvvetlerinin donanımı ve eğitimi ABD'ye bağlandı. Savaş sanayinin geliştirilmesi durduruldu. "Atatürkçülük"lerden ne bir ses, ne bir nefes! Şimdi de öyle!

Amerikan ambargosuna "Atatürkçülük" adına tutarlı, isabetli, güçlü bir direniş ve karşı koyuş olmadı. "Aman batıdan, Amerika'dan kopmayalım" diye durum "idare" edildi. Ambargo şartlı kalkınca da, hukuki dayanışı kalmamış olan üsler, konu Millet Meclisi'ne dahi getirilmeden bir hükümet kararı ile açıldı. "Atatürkçülük"lerin kılı kırpırdamadı. "Ulusal savunma kavramı", "Ulusal strateji" konularını suskunluğa itildi.

TÜRKİYE'NİN BAĞIMLILIĞI EMPERYALİZME BAĞIMLILIKTIR

Atatürk siyasal bağımsızlığın, ekonomik bağımsızlığa bağılı olduğunun bilincindedir. Ekonomik bağımsızlığı gerçekleştirmenin yolunu doğru saptamıştı ama, siyaset-ekonomi ilişkisini kavramıştı. Türkiye'nin içinde bulunduğu durum ise bu ilişkiyi, en görmek istemeyenlerin bile görmemezlikten gelebileceği bir açıklıkta ortaya çıkarmıştır.

Avrupa Ekonomik Topluluğu (Ortak Pazar) ile düğün-bayram edilecek girişim ilişkilerinin Türkiye ekonomisinin boyuna geçirilmesi boyunduruk olduğu iyice açığa çıkmış bulunuyor. Özel sektör mensupları ve sözcüleri dahi ulusal sanayinin kösteklendiğini sözlü etmek, anlaşma hükümlerinin hiç değile belli bir süre için tek tarafı olarak durdurulmasını talep etmektedirler. Ama yine de "Batıdan kopmamak" hesabı ağır bastığından ulusal çabaları, ekonomik bağımsızlığı koruma yönünde kararlı adımlar atılmamaktadır.

Batılı ülkeler ile olan ekonomik ilişkiler tümü ile, Türkiye'nin ekonomik bağımlılığını gözler önüne sermektedir. Sanayinin bağımlılığında sanayiciler yakının durumdadır. Kullandığı makine ve cihazlardan, yedek parçaya, hammadde, ara malı ve yöntemlere kadar sanayimiz dışa muhtaç, dışa bağımlı. Döviz kaynakları bakımından da öyle. İhracattan ve işçi gelirlerinden elde edilen dövizlerin ihtiyacı karşılamakta çok uzak. Sanayinin teknolojisini genellikle geri ve ağırlığı montaj ve hafif sanayide. Sanayisizleşen bel kemiği olan ağır sanayi ihmal edilmiş.

Bu dışa bağımlı sanayi yapısı, bize dıştan dayatılmış. Bağımlılık, emperyalizme bağımlılık, dayatma da emperyalizme bağımlılık dayatma. Gerçek bağımlılık da bu. Şimdi Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve diğer para kuruluşları yardım için ileri sürdükleri

koşullarla bu geri, dengesiz, emperyalizme bağımlı sanayi yapısını sürdürmek, bu niteliklerini güçlendirerek sürdürmek istiyorlar. Borçları ertelemek, "taze para" vermek için karşılığında almak istedikleri bedel bul

Bu konuda da "Atatürkçülük"lerin sesi sedası çıkmıyor. "Milliyetçilik"leri şahlanmıyor. Ne oldu "istiklali tam" hedefi? Ekonomik zaferle "taçlandırılmadıkça" askeri ve siyasal zaferlerin "payidar" olamayacağı gerçeği.

ATATÜRK VE TÜRKİYE-SOVYETLER BİRLİĞİ DOSTLUĞU

Bir nokta daha: Batılıların Türkiye üzerine koydukları, ilan edilmemiş ekonomik ambargonun bir hedefi de Türkiye'nin Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerle yakın ilişkilerin gelişmesini önlemektir. Bu ilişkilerin geliştirilmesini "Atatürkçülük" şampiyonları da suskunlukla karşıyorlar. İlişkiler, Türkiye açısından, politik bir seçeneğe olmaksızın çok, ekonomik zorunlulukların sonucu olarak geliştiriliyor. Özel bir sıcaklık yok. 1920 ve 30'lardaki Türk-Sovyet dostluğuna da hiç atıf yok. Oysa Atatürk-Sovyetler Birliği ile dostluğu Türkiye'nin dış politikasının temel taşı yapmıştı. Bu, o yıllarda sınırlı geçici bir tutum da değildi. Türkiye'nin bağımsızlığının uluslararası bir güvencesi idi.

POLİTİK BİLİNÇLENME, DİRENÇ VE DÖVÜŞKENLİK YUKSELTİYOR

Emperyalizme bağımlılığın, ekonomik geriliğin ve dar boğazların faturasını işi-emeği geniş halk kitleleri ödüyor. Durmadan yükselen fiyatlar, düşen gerçek gelirler, artan işsizlik, eğitim, sağlık ve diğer sosyal hizmetlerdeki yetersizliklerle kitleler giderek daha da yoksullaşıyor. Kitlelerde huzursuzluk artıyor. Politik bilinçlenme, direnç ve dövüşkenlik yükseliyor.

Bu durumun kökündeki nedene inmek yerine, "Atatürkçülük" adına "sınıf bölünmüşlüğü", "sınıf kavgasını" yok edilmesi isteniyor. Bastırılmaya için demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlamadan yana çıkılıyor. Atatürk vesile edilerek, "Büyük kurtarıcı" simgesi işlenip kafalara yerleştirilmeye çalışılıyor. Böylece faşist güçlerin silahlı saldırı ve cinayetlerle terörü tirandırmak istediği sonuca yardımcı olacak ideolojik ve psikolojik zemin hazırlanıyor.

Şüphesiz ve toplumsal eşitsizlik var oldukça sınıf ayrımları ve kavgası var olacak ve gelişecektir. Baskı ve terör rejimlerinin en güçlüsü ve kanlısı bile bunu önlemeyecektir. Önlemeyeceğinin son örneği yanbaşımsızdaki İran'dır.